

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

TEDNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA VPRAŠANJA

Leto III. — Štev. 43.

NOVO MESTO, 24. OKTOBRA 1952

CETRTLETNA NAROČNINA 100 DIN

IZHAJA VSAK PETEK

Od tedna do tedna

Bilanca prvih desetih dni zasedanja Generalne skupščine OZN ni prav bogata. V New Yorku so doslej bolj tipli in nakazovali probleme, o katerih se bo šele kasneje prav razvila razprava, zdaj je že popolnoma jasno kdaj — po predsedniških volitvah v ZDA — Zato so tudi splošno razpravo po nekaj dneh za določen čas odgodili, tako so to vsaj formalno sklenili, nikakega dooma pa ni, da se bo nadaljevala po 4. novembru, ko bo že znan bodoči ameriški predsednik.

Doslej so namreč govorili o Koreji — in se je tako spet uresničila napoved, da bo ta problem najvažnejši na letošnjem zasedanju. Predlogi, ki so jih s tem v zvezi različne delegacije stavile, so še v glavnem obojevali v zraku, prepričani premisleku in bodočemu razpravljanju. Tunis in Maroko, Južnoafriška unija in Avstrija bodo tudi predmet diskusije, za zdaj so jih ometali v dnevi red in le bolj na rahlo nakazovali, se bodo tudi okrog teh vprašanj precej kresala različna stališča.

Se nekaj je za dosedanji potek zasedanja pomembno: obožba Švedske zoper Sovjetsko zvezo. Švedski delegat je prikazal razvoj zaostrenih švedsko-sovjetskih odnosov, razkril sovrzorne kmetijske nakane v Baltiškem morju in odločno povedal, da so sovjetske imperialistične težnje zelo slične hitlerjanskim postopkom. Toliko bolj je spet prislunil tem obtožbam, ker je Švedska sosed ekspanzionistične Sovjetske zveze in je prav gotovo poskušala najprej po redni diplomatski poti urediti nevdružne odnose, potem šele, ko ji to ni uspelo, je iznesla problem pred tako pomembnim telesom, kot je OZN. Švedska obtožba je spet postavila Moskvo na sramotni oder z njeno vlogo velike države, ki so hoče podrediti male.

Seveda se Sovjetska zveza s svojo delegacijo in še bolj z delegacijami satelitskih držav otrasa takih obtožb in ubira po starih strunah stare melodije. Mnogi so opazili, da je Višinski po instrukcijah iz Kremlija nekoliko spreminil taktiko, ni pa mogel prikriti, da je sovjetska politika ostala ista. Sprememba taktike si razlagajo s tem, da so satelitskim delegacijam namenili navidezno več besede — poljski delegat je na primer že zelo samozanesno nastopal, je pa nelo ponavljal stare sovjetske lajne, nekoliko na novo prebravane, da bi ozbudile vidne sovesti. Le kako pa naj bo prepričljiva skozi poljska usta diktrirana sovjetska borba za mir, ki obsoja Atlantski pakt, pa v isti sapi osiljuje pakt petih velesil!

Približno štirinajstdnevni premor o splošni razpravi bo izpopolnilo delo posameznih odborov in komitejev OZN. Tudi tu se bodo razjasnila mnoga vprašanja, ki jih bodo še pozneje dopolnjevali ter sprejemali in odbijali sklepe o njih.

V tem pregledu se pomudimo še nekoliko pri Avstriji, ki preživi razmeroma težavno notranjo krizo. Koalicijski stranki, ki sestavljata dunajsko vladno, sta si v začetku jesenskega parlamentarnega zasedanja precej resno skočili o lase pri razpravi o proračunu. Socialistična in ljudska stranka se že nekaj časa bodeča in čim bolj se bližajo parlamentarne volitve, ki naj bi bile prihodnje jesen, tem bolj se obdelujeta. V tej nestrpnosti sta že sklenili, naj bi bile volitve prej in sicer aprila, zdaj pa že nekateri predlagajo februarja 1953. Do volitev si nihče neče prisvajati preveč odgovornosti za gospodarsko stanje, tudi proračun bi radi napravili bodoči vladni parlamentu, ki si ju osaka od obeh strank že nekako namenja sebi, ali vsaj pretežno svojemu oplutu. Sedanja kriza bo v večjo ali manjšo močjo rasla vse do volitev, ki bodo znova pokazale razmerje sil v Avstriji in razjasnile vprašanje koalicije.

VIKTOR ZUPANČIČ, predsednik okrajnega ljudskega odbora Novo mesto:

Volili bomo take odbornike, ki bodo dnevno vodili socialistično politiko

Volilni akciji moramo dati izrazito politični značaj — Od pravilne izbire kandidatov je odvisen razvoj lokalnega gospodarstva

Prezidij Ljudske skupščine LRS je z ukazom z dne 11. oktobra 1952 razpisal volitve v občinske, mestne in okrajne ljudske odbore ter zbornice proizvajalcev za 7. december 1952. Te volitve presegajo po važnosti vse dosedanje, ker bodo prvič v zgodovini delavci, poleg svojih običajnih zastopnikov v ljudskih odborih, izvolili tudi svoj zbor proizvajalcev, ki bo sestavni del bodočega okrajnega ljudskega odbora. Zbori proizvajalcev, ki so nujna posledica našega gospodarskega razvoja, ko so delovni kolektivi sami prevzeli v upravljanje svoja podjetja, bodo utrčili vlogo delavskega razreda, ker bodo preko njih delavci soodločali pri razdeljevanju ustvarjenih finančnih sredstev v okraju in tako dejansko sodelovali pri usmerjanju gospodarstva celotnega okraja. Doslej so se delovni kolektivi vse preozko zanimali le za delo v svojem podjetju, mnogo premalo pa so imeli vpogleda in zanimanja za splošno gospodarstvo, zaradi česar tudi naše kmetijstvo še tako zelo zaostaja za našo industrijo. Odslej bodo delovni kolektivi preko svojih zborov proizvajalcev vnašali revolucionarnost delavskega razreda tudi v ostale panoge gospodarstva, zlasti v kmetijstvo.

Zaradi izrednega pomena volitev v zbornice proizvajalcev morajo v delovnih kolektivih poglobiti svoje politično delo sindikalne in osnovne partijske organizacije s pojasnjevanjem in tolmačenjem pomena zbora proizvajalcev. Seja Okrajnega ljudskega odbora, ki je bila 17. oktobra v zvezi s pripravami na volitve, je sicer pokazala, da se večja podjetja kot n. pr. Pionir, tekstilna tovarna in tovarna igrača zanimajo za bodoče zbornice proizvajalcev, ker so se zastopniki teh podjetij potegovali za večje število članov v zboru proizvajalcev z ozirom na ustvarjeni družbeni produkt. Med tem pa manjša podjetja še ne kažejo dovolj zanimanja in je zlasti tem podjetjem treba posvetiti več pažnje in v njih pozivati politično delo. Na osnovi razprave na seji je OLO določil število odbornikov za posamezna podjetja, razdelil volilne enote ter združil manjša podjetja v skupne volilne enote, ki bodo volile po enega zastopnika.

Prav tako važne kot volitve v zbornice proizvajalcev so volitve v občinske odbore, ker je sam način volitev zasnovan na širši demokratični osnovi. Občinski ljudski odbori bodo samostojno usmerjali razvoj gospodarstva na področju svoje občine in bo tako od njih dela v celoti odvisen napredek občine. Bistvena sprememba je že v tem, da kandidatov tokrat ne postavlja OF, ampak volilci sami na zborih volilcev. Navodila OLO so nekateri občinski odbori že začeli izvajati in sklicevati zbornice volilcev, kar pa je skoraj gotovo preuranjeno, ker osnovne partijske in

množične organizacije niso še izvršile političnih priprav za te zbornice volilcev. Prav to pa je njihova najvažnejša naloga. Taka naglica prav gotovo ne bi rodila dobrih rezultatov bodisi pri izbiri kandidatov ali pri izidu volitev samih. Stalno poglobljanje socialistične demokracije, decentralizacija državne uprave, samostojnost nižjih oblastnih organov, vse to narekuje Partiji, Fronti in vsem množičnim organizacijam, da je treba vso pažnjo posvetiti izbiri kandidatov za občinske in okrajne odbore, ki bodo samostojno upravljali svoj teritorij. Prav zato je potrebno, da bodo bodoči občinski odbori sestavljeni iz najboljših, gospodarsko-politično razgledanih ljudi, ki so v dosedanjem delu pokazali veliko požrtvovalnost in pravilno razumevanje razvoja socialistične države ne samo pri odkupih in izterjavi davkov, ampak tudi v razvoju celotnega gospodarstva.

Občinski odbori so na svojih sejah že določili število odbornikov bodočega odbora, razdelili občine na volilne enote za okrajni in občinski odbor, iz česar je razvidno, da bo število odbornikov v bodoče mnogo manjše. To je v skladu z razvojem našega gospodarstva in organizacije ljudske oblasti, ker bodo morali v bodoče tudi sveti občinskih ljudskih odborov priti v večji meri do izraza kot doslej. Izkusnje so pokazale, da se številčno močni odbori v občinah in okraju niso mogli v celoti uveljaviti, da je polovica odbornikov na sejah bila pasivna in samo prikimala izvajanjem aktivnih odbornikov.

Ze zadnja reorganizacija ob združitvi krajevnih ljudskih odborov v občinske je pokazala precejšen napredek. Močnejši občinski odbori so pokazali

Frontovci Bele krajine na čast VI. kongresu

Člani frontovskih organizacij v Beli krajini tekmujejo že več mesecev na čast VI. kongresu naše Partije. Lepe uspehe so dosegli predvsem v prostovoljnem delu, saj je bilo narejenih v tem času že nad 25.000 delovnih ur. Skupna dolžina opravljenih vsakih potov in cest, na katerih so frontovci opravili največ del, znaša 46 km. Več tisoč ur prostovoljnega dela je bilo opravljenega tudi pri obnavljanju šol, elektrifikaciji vasi in podobno. V tekmovalstvu so se najbolj izkazale frontne organizacije v Adlešičih, Starem trgu ob Kolpi, Semeču, Metliki in Gradacu.

večje zanimanje za gospodarstvo, predvsem za komunalno dejavnost, kot prejšnji krajevni odbori; tako n. pr. občinski ljudski odbor Mirna peč, Dvor itd. Nekateri občinski ljudski odbori pa niso izpremenili načina dela, zato tudi ni bilo vidnih uspehov in povsem razumljivo je, da volilci ne morejo imeti zaupanja v te odbornike kot svoje predstavnike.

Poleg tega, da morajo množične organizacije izvršiti temeljite politične priprave za volitve, pa morajo sedanji občinski ljudski odbori z gospodarskimi sveti pripraviti na osnovi gospodarske analize občine gospodarski načrt za leto 1953, ki ga bodo novim odborom izvajali. Gospodarski načrt naj ne bo obljuba pred volitvami, temveč na osnovi gospodarske zmogljivosti občine sestavljen realen načrt dela, ki naj vsebuje vse panoge gospodarske in kulturno-prosvetne dejavnosti občine in bo hkrati obveza vseh državljanov v občini. Pri sestavljanju tega načrta ne smejo biti občinski ljudski odbori ozki, ne smejo upoštevati le potreb svoje občine ampak reševati vsa gospodarska vprašanja le v okviru celotne gospodarske problematike. Pri tem moramo upoštevati posledice elementarnih nezdov, zlasti suše, ki je prizadela naše najbolj žitrodne predele, Vojvodino in Slavonijo. Vsak državljan mora pomagati, da se posledice suše čimprej zbršijo, kar je s tem prizadet naš celotni državni proračun in celotno gospodarstvo.

Občinski odbori in množične organizacije naj se držijo rokov, ki jih imajo občinski ljudski odbori in na osnovi katerih naj bi se zbornice volilcev izvršili v času od 26. oktobra do 14. novembra, ločeno za občinske odbore in okrajni ljudski odbor. Zato je nujno, da naredijo občinski komiteji skupno z množičnimi organizacijami in ljudskim odborom razpored zborov volilcev, ki naj jih temeljito pripravijo. Vsa vprašanja svojega področja moramo nujno povezovali z našo celotno notranjo in zunanjo gospodarsko-politično situacijo, ker moremo le na ta način pravilno razumeti naloge svojega področja, ki stoji pred nami v zvezi z razvojem celotne republike in našega področja, kot njene sestavnega dela. S takim pravilnim tolmačenjem, ki je predvsem naloga političnih organizacij, bomo onemogočili vse tiste, s katerimi je ljudska oblast vedno imela težave pri izvrševanju gospodarskih nalog in ki mislijo, da je s to široko demokracijo zanje nastopil čas, ko se lahko vrinejo v ljudske odbore in od tu še nadalje ovirajo razvoj socializma.

Samo vsestransko, poglobljeno politično delo vseh množičnih organizacij nam je preok, da bodo občinski ljudski odbori, okrajni ljudski odbor in zbor proizvajalcev sestavljeni iz poštenih in socialistično predranih državljanov, ki bodo kos vsem nalogam, ki jih sedanja stopnja razvoja socializma postavlja pred nje.

PRED VI. KONGRESOM KPJ

Tekmovanje frontovcev kočevskega in novomeškega okraja

Pretekli teden so člani Okrajnega odbora OF Kočevje obiskali Okrajni odbor Fronte v Novem mestu ter pregledali dosedanji potek in uspehe napovedanega tekmovalstva na čast VI. kongresa KPJ. Komisija je ugotovila, da so mnogi frontni odbori tako v kočevskem kot v novomeškem okraju dosegli v tem tekmovalstvu lepe uspehe. V kratkem bodo člani Okr. odbora OF Novo mesto obiskali vodstvo frontnih organizacij Kočevske ter se seznanili

podrobneje z opravljenim delom organizacij OF kočevskega okraja v predkongresnem tekmovalstvu, nakar bosta oba okrajna odbora OF izdala skupno poročilo o zmagovalcu tekmovalstva.

Mladina novomeškega okraja: 10.000 prostovoljnih ur

Mladinski aktivni novomeškega okraja so doslej v počastitev šestega kongresa naše Partije na raznih prostovoljnih delih in akcijah naredili že nad 10.000 delovnih ur. V mladinsko organizacijo so sprejeli 234 novih članov in članic. Na Uršnih selih si je mladina uredila lep kotiček, kjer se zbira v prostem času. Dobro so zastavili delo občinski komiteji LMS v Straži, Dol. Toplicah in še nekaterih krajih. V Gor. Sušicah, na Dvoru, v Otočcu itd. pripravljajo mladina za 2. november, dan začetka VI. kongresa, kulturne prireditve. O kongresu Partije razpravljajo tudi na vseh predvolilnih mladinskih sestankih in sektorskih konferencah LMS, kjer je obisk prav dober. Skozi vse oktobra pa mladinski aktivni proslavljajo 33. obletnico SKOJ.

V Črnomlju so ustanovili TVD »Partizana«

Pretekli petek so v Črnomlju ustanovili telesnovozgajno društvo »Partizana«, ki ima ob ustanovitvi že nekaj nad 100 članov ter več sekcij. Za predsednika društva je bil izvoljen tovarš Pavlin iz Črnomlja, načelnik društva je tov. profesor Marjan Kolarič, žensko vrsto pa bo vodila tov. profesorica Praznikova. Ustanovitev TVD »Partizana« pripravljajo tudi v Metliki.

S seje okrajnega ljudskega odbora Črnomelj

V sredo 15. oktobra je bila v Črnomlju redna seja OLO, na kateri so odborniki potrdili predložene sklope o številu odbornikov okrajnega zbora, številu volilnih enot za volitve občinskih ljudskih odborov, okrajnega ljudskega odbora in število mest v okr. zboru proizvajalcev. V osmih občinih Bele krajine bo po decembrskih volitvah 178 odbornikov, volilnih enot pa 121. Okrajni ljudski zbor bo imel 35 odbornikov, ki jih bodo izvolili v 31 volilnih enotah, v zboru proizvajalcev pa bo 21 odbornikov. Volitve v zbornice proizvajalcev bodo od 23. do 28. novembra, volitve v okrajni LO in občinske ljudske odbore pa 7. decembra 1952.

V SPOMIN

366-tim padlim borcem iz vse Slovenije v letih 1941 do 1945 bo v nedeljo 26. oktobra popoldne od 13.30 odkrit

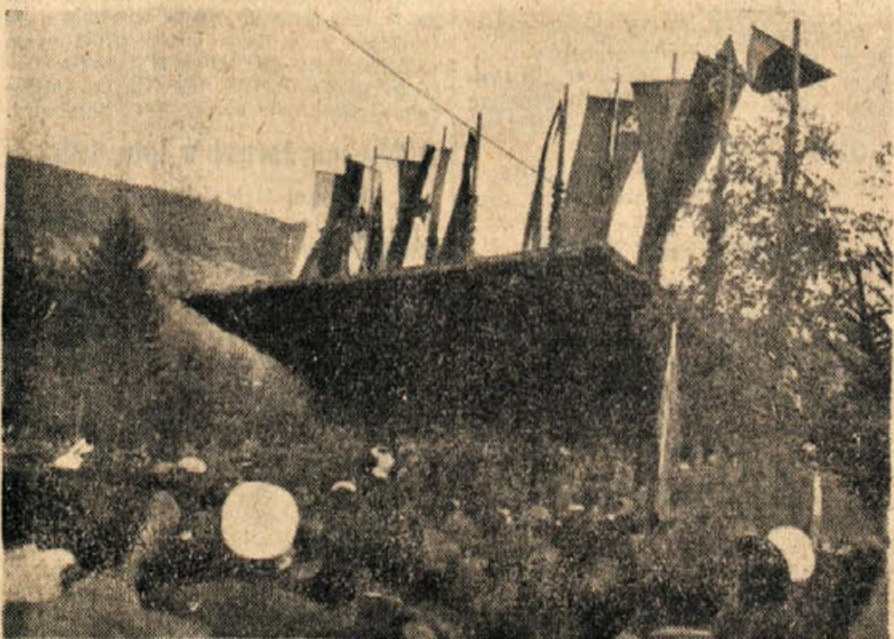
spomenik

na Gornjih Marencah pri Dobrniču. Občinski odbor Zveze borcev vablja na to zgodovinsko slavnost vse organizacije in svoje padlih bratov, kakor tudi ostalo prebivalstvo dobriške doline in ostalih krajev. Odkritje spomenika bo združeno s kulturnim spredom. Občinski odbor Zveze borcev DOBRNIČ.

Vremenska napoved

za čas od 24. oktobra do 2. novembra. Prevladovalo bo suho, deloma sončno vreme. Kratkotrajne oziroma le krajevne padavine se pričakuje 24. ali 25. 27. oktobra in zlasti okrog 1. novembra.

Regina Fir

V Beli krajini, kočevskem in novomeškem okraju množice se vedno razpravljajo o nepozabnih slavoslovnih topičkih dneh. — Na sliki: Pogled na tribuno med govornim tovarš maršala Tito

Taborniki v partizanskih krajih

Z rodovi in družinami tabornikov Slovenije tekmujejo v počastitve VI. kongresa tudi člani Društva gorjanskih tabornikov v Novem mestu. V programu tekmovanja imajo med ostalim gojitev partizanskih tradicij; saj jim nudijo taborjenja in izleti mnogo prilike, da seznanjajo mladino z našo slavno preteklostjo. Zato so se pretleko nedeljo napotili novomeški taborniki na Novo goro pod Gorjanci k spomeniku narodnega heroja Majde Silčeve. Vreme, ki se je ves tečen kisalo, se je v nedeljo nasmejalo — prav tako kakor 24 tabornikov in tabornic, ki so v veseljem pogovoru hiteli na Novo goro.

O Majdi Silčevi in o njenem življenju jim je ob spoznanju pripovedovala Pirnatova mama z Dolnje Težke vode, saj je Majda padla, zadeta od sovražnikov granate, prav tik njene hiše ob veliki češnji. Zavzeti so mladinci in mladinke poslušali Pirnatovo mamo, ki je govorila o grozodejstvih belogardistov in Nemcev pod Gorjanci. Majdo so imeli ljudje nadvse radi, ker je bila neustrašna mladinka, brigadna sekretarka SKOJ v X. brigadi. Kakor da bi

bilo včeraj, je pripovedovala Pirnatova mama o juliju 1944, ko je na Novi gori padla za našo svobodo Silčeva Majda. Šest dni je 26 partizanov hrabro zavržalo izpade Nemcev in njihovih domačih hlapcev iz Novega mesta proti Beli krajini — in sovragi niso prodrli! — Junaki, kot je bila Majda, so ubranili svobodo Gorjancev.

Za Pirnatovo mamo je tabornikom govoril o zgodovini SKOJ in njegovem herojstvu in delu pred, med in po vojni načelnik tabornikov. Ko so se nato še fotografirali, jim je v igrah in polaganju izpitov minil čas do druge ure, nato pa so se namerili k partizanskemu spomeniku pri Roku nad Smihelom, kamor so prišli ob štirih popoldne. Tudi tu so se ustavili in slikali, ob petih pa so bili spet doma, bogatejši za dragocena spoznanja, kje vse je tekla kri za našo svobodo. V srcih mladih tabornikov pa so zapisane odslej besede s spomenika Majde Silčeve:

*Tvoj svetel vzgled nas vodi
v trdni borbi za zmago
pravične stvari naše Partije!*

USPEHI FRONTÉ V ZAGRADCU

Izmed občinskih frontnih odborov je pokazal v zadnjem času prav odlične uspehe odbor OF v Zagradcu. Na pobudo Fronte so imeli v septembru živinorejsko predavanje, ki ga bodo v oktobru ponovili v Ambrúsu in Zagradcu. Udeležba na 2 odprtih partijskih sestankih je bila prav dobra. V vrste OF so sprejeli 30 novih članov in postavili nov vaški odbor OF v Brezovem dolu. Člani obč. odbora OF pomagajo na sejah vaških frontnih odborov. Pri raznih prostovoljnih delih (popravilu potov in pod.) so naredili frontovci v Marinci vasi 232 ur, v Zagradcu 108 ur, v Ambrúsu 120 ur in pri gradnji zadrúžnega doma v Korinju 350 d.lovnih ur. Na vaških sestankih so povsod govorili o pripravah na VI.

kongres Partije in o desetletnici ustanovitve naših prvih brigad. Za praznik v Toplicah so postavili v občini 45 slavalokov, 60 hiš so gospodariji prebelili, kjer se je najbolj izkazala Marinci vas, kjer so prebelili vse hiše. V vseh 25 vaseh so 12. in 13. septembra zvečer kurili kresove. V soboto 13. septembra pa je šlo v Toplice v skupni povorki 315 pešcev, 45 kolesarjev in 140 vaščanov z vozovi. Zavednost članov Fronte je prav na topljskih proslavah znova prišla v celoti do izraza, občinski in vaški odbori OF pa so dokazali, da razumejo pomen svojega dela. Zato se Zagradec danes lahko upravičeno prišteva med najboljše frontne organizacije novomeškega okraja.

Delavci predlagajo večje število odborniških mest v okrajnem zboru proizvajalcev

S 4. redne seje OLO Novo mesto

Pretekli petek je bila v dvorani Doma ljudske prosvete 4. redna seja Okrajnega ljudskega odbora. Udeležilo se je od 154 118 odbornikov OLO; 31 je bilo upravičeno, 5 pa neupravičeno odsotnih. Seje sta se udeležila tudi org. sekretar OK KSP Jože Plavec in predsednik okrajnega sodišča Milan Regvat.

Dnevni red je obrazložil in imel uvodno besedo predsednik OLO Viktor Zupančič. Glavni namen seje je bil vrediti številnih vprašanih pred volitvami okrajnega in občinskih odborov ter okrajnega proizvajalcev. Volitve 7. decembra zahtevajo temeljitih političnih in tehničnih priprav, saj nas očita od njih samo še petna dva meseca. Temeljivanje kandidatov, ki jih bodo predlagali volitvi sami na zborih volivcev, uravnanje zborov proizvajalcev, ki jih bomo tokrat prvič v življenju volili, volitve z listki in podobno, vse to govori o široki demokratičnosti, ki pa zahteva prav zato obsežne in najvsestranjsše vsehstranske priprave.

V imenu komisije za pravne predpise in org. vprašanja je poročal o dosedanjem delu komisije član OLO Miha Počrnica. Okrajni ljudski odbor Novo mesto naj bi štel v bodoče 90 odbornikov, ki jih bodo volitvi izvolili v 48 volilnih enotah. Obzira na to komisija predlaga okrajni komisiji znatno manjše število odbornikov, kot jih je bilo doslej, pri čemer

so upoštevali skopnost, delavnost in poglobitve posameznikov na sejah obč. ljudskih odborov. Zbor proizvajalcev naj bi štel v okraju 25 odbornikov. Ker ustvarjajo v okraju delavci in nameščenci v industriji, stavljenstvu, komunalnih delih in prometu 46% narodnega dohodka, je predložila komisija mnenje, da bi izvolili zbor proizvajalcev 11 odbornikov. Skupina kmetijskih (sem štejejo drž. posredstva kmečke delovne zadruge in kmečke splošne zadruge) daje v okraju 44% narodnega dohodka in naj bi imela tudi 11 odbornikov, trgovina in gostinstvo s svojimi 5% dohodkov enega odbornika, obrt s 7% udeležbo na narodnem dohodku pa dva zastopnika.

V razpravljanju o predložitvi komisije so zastopniki »Pionirja«, tekstilne tovarne in »Tovarne igra« predlagali večje število odbornikov delavcev v okrajnem zboru proizvajalcev. Svoje predloge so utemeljili s številnimi visokimi odstotki, ki jih daje industrija v okraju v skupni narodni dohodek. Posredna komisija bo pregledala upravičenost predlogov in bo o njih OLO še razpravljala. Prav tako je bil na predlog odbornika B. Vrančiča sprejet popravek, da bo v Novem mestu za 7 odbornikov namesto petih 7 volilnih enot. — Tajnik OLO Zvone Pere je obrnil skopne o razdelitvi okrajne volilne enote za volitve OLO, potrdilo sklepov občinskih ljudskih odborov o razdelitvi občin na volilne enote in določilo števila odbornikov ter sklep o številu in razdelitvi odborniških mest zboru proizvajalcev.

Poročila okrajne volilne komisije z obrazložitvijo je podal predsednik volilne komisije Milan Regvat, o delu komisije za volilne imenike pa je poročal sodnik Stanko Modic. Razen štirih so vse občine že poslane volilne imenike v potrditve.

V razpravljanju je sodeloval tudi org. sekretar OK KPS Jože Plavec. Odborniki so govorili med drugim o spremembah v okrajnem proračunu, o davčnih problemih okraja in o potrebi sestavljanja občinskih gospodarskih odborov za leto 1953.

Iz oči v oči pravijo na Dvoru

Na Dvoru se je marsikaj izpremenilo, odkar je vzel valet gospodarstva v roke nov občinski ljudski odbor. Vednost odbornikov resno rešuje gospodarska in politična vprašanja. Ena izmed najvsestranjsjih nalog je razdelitev davkov na posamezne gospodarje in obrtnike. 8 tremi dosedanjimi predpisi in predplačili so se davkoplačevalci nekako strinjali, četeta akontacija pa je dvignila precej vprašanj. 3. oktobra je sklical občinski ljudski odbor sejo gospodarskega sveta, na kateri je razdelil za 35% povisano akontacijo. Po vsestranskem pretresu so odborniki sklenili, da bo občinski ljudski odbor razdelil davke na posamezne vase po njihovi gospodarski zmogljivosti. Sklep je naslednji dan potrdil celoten odbor na seji, kateri so prisostvovali tudi člani množičnih organizacij in osnovni partijske organizacije, ki so se povsem strinjali s pametnim predlogom gospodarskega sveta.

Ko so odborniki pregledali gospodarsko moč posameznih vase, so s predlogom v celoti soglašali. Upoštevali so pa prizadetost Brezove rebi, Velikega Lipovca in Podgozda, kjer so kmetje utrpeli precejšnjo škodo po toči, suši in divjih prašičih.

Člani občinskega ljudskega odbora pa so tudi sklenili, da bodo še istega in naslednjega dne imeli po vseh vaseh sestanke vseh davčnih zavezancev. Sestanke so sklicali vodili odborniki s pomočjo članov množičnih organizacij, katerim so pomagali člani občinskega komisije Partije in OPO.

4. oktobra so bili sestanki v Trebči vasi. Sadržaj vasi in na Vinokovem vrhu, naslednji dan pa v ostalih vaseh občine. Iz oči v oči so si na teh posvetih vaščani povedali svoje težave. Odmerjeno akontacijo davka pa so si razdelili posteno med seboj po dohodkih in zmogljivosti. Po vseh vaseh so ljudje pozdravili tak način dela svoje oblasti in je bil predpis davkov v celoti in posteno razdeljen. Le v Dolnjem in Gorjanskem kotlju se naloge also hoteli razumeti. Odbornik Alojz Jaklič je celo po dogovoru z nekaterimi člani OP predlagal, da se dodeljena vsota davkov zavrže in naredi pritožba na okrajni ljudski odbor. Predlagali so, naj spiše pritožbo Pavel Gašter, zaposlen pri LIP v Soteski. Imenovani pa, ki je uvidel, da je vas pravilno zajeta v davčni razred, je to odklonil. Odbornik Jaklič uvede ni bil na seji, ko so odmerjali 3. in 4. akontacijo.

Nov gasilski avto v Kočevju

Zadnje nedeljo so dobili gasilci v Kočevju nov moderen gasilski avto, ki bi ustrežal vsem sodobnim potrebam gasilstva glede na krajevne prilike. Motor in osnovno ogrodje je bilo izdelano v mariborski tovarni avtomobilov, ostalo karoserijo pa so izdelali v Gorici. V avtomobilu je prostora za desetino moštva, za motorno brizgalno z vsem potrebnim orodjem in materialom. Gasilci so novi avto pričakovali pred mestom, kjer so se zadržali tudi zastopniki mesta in množičnih organizacij. Z novim avtomobilom so se pripeljali iz Ribnice tudi vsi zastopniki tamkajšnjih gasilskih čet. Po pregledu gasilске čete se je razvil spoved, ki je z godbo ljubljanskih postarjev na čelu krenili skozi mesto do lepo okrašenega gasilskega doma.

Mesto in vsa okolica je pridobila z novim avtomobilom večjo gotovost in varnost v primeru požarnih nezdog. Prav zaradi tega pa je nezamislivo občanov za to svečanost naravnost neupravljajo in neodpravljalno a.

Sklep o številu in razdelitvi odborniških mest zboru proizvajalcev v okraju Novo mesto

Okrajni ljudski odbor Novo mesto je na seji okrajnega ljudskega odbora 17. okt. 1952 na podlagi 101. člena zakona o volitvah in odločilu odbornikov ljudskih odborov sprejel za volitve odbornikov v zbor proizvajalcev tale

Sklep o številu in razdelitvi odborniških mest zboru proizvajalcev

I. Število odbornikov zboru proizvajalcev znaša polovico števila odbornikov okrajnega zbora, t. j. 25.

Od navedenega števila odpade glede na udeležbo pri družbenem produktu kmetijstva v prometu 11 odbornikov;

Od navedenega števila odpade glede na udeležbo pri družbenem produktu okraja na podlagi drugega odstavka 91. člena zakona o volitvah in odločilu odbornikov ljudskih odborov:

1. Na volilno skupino industrije, rudarstva, gospodarstva, stavljenstva, komunalnih del in prometa 11 odbornikov;
  2. na volilno skupino kmetijstva 11 odbornikov;
  3. na volilno skupino trgovine in gostinstva 1 odbornik;
  4. na volilno skupino obrti 2 odbornika.
- Od 11 odbornikov, ki odpadejo na volilno skupino kmetijstva, odpade glede na udeležbo pri družbenem produktu kmetijstva v okraju na podlagi 93. člena zakona o volitvah in odločilu odbornikov ljudskih odborov:
1. Na volilno podskupino državnih kmetijskih posestev 1 odbornik;
  2. na volilno podskupino kmečkih delovnih združ 1 odbornik;
  3. na volilno podskupino splošnih kmetijskih združ 9 odbornikov.

II. Od tega skupnega števila odbornikov volijo:

A.

- Kot samostojne volilne enote:
1. V volilni skupini industrije, rudarstva, gospodarstva, stavljenstva, komunalnih del in prometa: volilna enota št. 1, ki jo sestavlja gospodarsko podjetje SGP Pionir Novo mesto, 3 odbornike;
  - volilna enota št. 2, ki jo sestavlja gospodarsko podjetje Lesno industrijsko podjetje (LIP) Novo mesto, 2 odbornika;
  - volilna enota št. 3, ki jo sestavlja gospodarsko podjetje Jugoslovanske državne železnice (GDZ) Novo mesto, 2 odbornika;
  - volilna enota št. 4, ki jo sestavlja gospodarsko podjetje Tekstilna tovarna Novo mesto, 1 odbornika.

B.

Kot skupne volilne enote:

1. V volilni skupini industrije, rudarstva, gospodarstva, stavljenstva, komunalnih del in prometa: volilna enota št. 5, ki jo sestavlja gospodarska podjetja: Krka, Kremen, Tkalcina, vsa iz Novega mesta, enega odbornika;
- volilna enota št. 6, ki jo sestavlja gospodarska podjetja: Državne elektrarne Slovenije (DES) obrat Novo mesto, Slovenski avtopromet (SAP) posovalnica Novo mesto, Tovarna igra Novo mesto, Industrija perla Novo mesto, enega odbornika;
- volilna enota št. 7, ki jo sestavlja gospodarska podjetja: Mestna industrija čevljev Novo mesto, Okrajna opekarina Zaloga-Prečna, opekarina Prelesje, Zganjarna Mirna, enega odbornika;
2. V volilni podskupini državnih kmetijskih posestev: volilna enota št. 8, ki jo sestavlja državna kmetijska posestva: Grm, Zaloga, Dob. Klevež, Mala Loka, enega odbornika;
3. V volilni podskupini kmečkih delovnih združ: volilna enota št. 9, ki jo sestavlja kmečke delovne zadruge: Vel. Gaber, Vel. Loka, Podhosta in Dol. Toplica, enega odbornika;
4. V volilni podskupini splošnih kmetijskih združ: volilna enota št. 10, ki jo sestavlja splošne kmetijske zadruge: Sentupert, Orehoviča, Dobrava, Vrhopolje, enega odbornika; volilna enota št. 11, ki jo sestavlja splošne kmetijske zadruge: Skočjan, Smarjeta, Otočec, enega odbornika;
- volilna enota št. 12, ki jo sestavlja splošne kmetijske zadruge: Novo mesto, Mirna, Prečna, Smihel, pri Novem mestu, enega odbornika;
- volilna enota št. 13, ki jo sestavlja splošne kmetijske zadruge: Brusnice, Stoptiče, Birčna vas, Podgrad, Smolenja vas, enega odbornika;
- volilna enota št. 14, ki jo sestavlja splošne kmetijske zadruge: Gor. Polje, Dol. Toplica, Vršana sela, Straža, enega odbornika;
- volilna enota št. 15, ki jo sestavlja

splošne kmetijske zadruge: Žužemberk, Hinje, Zagradec, Sela Šumberk, Ambrus, Dvor, enega odbornika;
- volilna enota št. 16, ki jo sestavlja splošne kmetijske zadruge: Vel. Gaber, Dol. Dole, Vel. Loka, Čatež, Sentlovrenec, Dobrnjič, Trebnje, Dol. Nemška vas, dva odbornika;
- volilna enota št. 17, ki jo sestavlja splošne kmetijske zadruge: Sentupert, Mokronog, Trebelno, Vel. Cirknc, Mirna vas, Čačanje, enega odbornika;
- 5. V volilni skupini trgovine in gostinstva: volilna enota št. 18, ki jo sestavlja delavci in uslužbeni članjevi v sindikalnih podružnicah trgovskih uslužbenec v Novem mestu in Trebnjem in v sindikalnih podružnicah gostinskih uslužbenec v Novem mestu, Trebnjem, Smarjskih Toplicah in Dolenjskih Toplicah.

C.

Volilna enota št. 19, ki jo na podlagi 100. člena zakona o volitvah in odločilu odbornikov ljudskih odborov sestavljajo vsi obrtni obrtni in delavci na območju okrajne obrtniške zbornice, dva odbornika.

III.

Ta sklep se predloži v potrditev Prezidiu ljudske skupščine LRS in velja od dneva te potrditve.

Po potrditvi se sklep objavi na razglasni deski okrajnega ljudskega odbora Novo mesto.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!
Novo mesto, 17. oktobra 1952

Predsednik: Viktor Zupančič

Okrajni ljudski odbor Novo mesto
Del. št. L-3478-21/1-32
Predmet: Določitev števila odbornikov okrajnega zbora.

Na podlagi 60. in 178. člena Zakona o okrajnih ljudskih odborih izdaja okrajni ljudski odbor Novo mesto na seji dne 17. oktobra 1952

Sklep o določitvi števila odbornikov okrajnega zbora

ki se bodo izvolili na volitvah okrajnega ljudskega odbora Novo mesto dne 7. decembra 1952.

I. Upoštevaajo število prebivalstva, gospodarske in druge razmere v okraju, bo na volitvah v okrajni ljudski odbor Novo mesto dne 7. decembra 1952 izvoljenih v okrajni zbor 50 odbornikov.

II. Ta sklep se predloži v potrditev Prezidiu ljudske skupščine LRS in velja od dneva te potrditve.

Po potrditvi se sklep objavi na razglasni deski okrajnega ljudskega odbora.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!
Novo mesto, dne 17. oktobra 1952

Predsednik: Viktor Zupančič

Okrajni ljudski odbor Novo mesto je na svoji seji dne 17. oktobra 1952 na podlagi 2. odst. člena 113 Zakona o volitvah in odločilu odbornikov ljudskih odborov sprejel za volitve v zbor proizvajalcev tale

Sklep o sestavi volilnih teles v skupnih volilnih enotah

1. V volilni enoti št. 5 sestavlja volilno telo 23 delegatov in volilni 1 odbornika.
- V to volilno telo pošljejo: Gospodarska podjetja: »Kremen«, Novo mesto, 4 delegate; »Krka«, Novo mesto, 14 delegatov; »Tkalcina«, Novo mesto, 3 delegate.
2. V volilni enoti št. 6 sestavlja volilno telo 27 delegatov in volilni 1 odbornika.
- V to volilno telo pošljejo: Drž. gospodarska podjetja: DES — obrat Novo mesto, 3 delegate; SAP — podr. Novo mesto, 2 delegate; Tovarna igra Novo mesto, 12 delegatov; Industrija perla Novo mesto, 5 delegatov.
3. V volilni enoti št. 7 sestavlja volilno telo 23 delegatov in volilni 1 odbornika.
- V to volilno telo pošljejo: Gospodarska podjetja: Mestna industrija čevljev Novo mesto, 10 delegatov; Okrajna opekarina Zaloga-Prečna, 8 delegatov; Opekarina Prelesje, 4 delegate; Zganjarna Mirna, 1 delegata.
4. V volilni enoti št. 8 sestavlja volilno telo 27 delegatov in volilni 1 odbornika.
- V to volilno telo pošljejo: Državna kmetijska posestva: Grm, 7 delegatov; Zaloga, 4 delegate; Dob, 6 delegatov; Klevež, 6 delegatov; Mala Loka 4 delegate.
5. V volilni enoti št. 9 sestavlja volilno telo 23 delegatov in volilni 1 odbornika.

V to volilno telo pošljejo: Kmečke delovne zadruge: Vel. Gaber, 5 delegatov; Vel. Loka, 3 delegatov; Podhosta, 4 delegatov; Dol. Toplica, 7 delegatov.

6. V volilni enoti št. 10 sestavlja volilno telo 29 delegatov in volilni 1 odbornika.

V to volilno telo pošljejo: Splošne kmetijske zadruge: Sentjerej, 12 delegatov; Orehoviča, 7 delegatov; Dobrava, 5 delegatov; Vrhopolje, 5 delegatov.

7. V volilni enoti št. 11 sestavlja volilno telo 24 delegatov in volilni 1 odbornika.

V to volilno telo pošljejo: Splošne kmetijske zadruge: Skočjan, 10 delegatov; Smarjeta, 9 delegatov; Otočec, 5 delegatov.

8. V volilni enoti št. 12 sestavlja volilno telo 22 delegatov in volilni 1 odbornika.

V to volilno telo pošljejo: Splošne kmetijske zadruge: Novo mesto, 12 delegatov; Smihel, 6 delegatov; Prečna 5 delegatov; Smihel, 6 delegatov.

9. V volilni enoti št. 13 sestavlja volilno telo 25 delegatov in volilni 1 odbornika.

V to volilno telo pošljejo: Splošne kmetijske zadruge: Brusnice, 4 delegate; Stoptiče, 7 delegatov; Birčna vas, 5 delegatov; Podgrad, 4 delegate; Smolenja vas, 5 delegatov.

10. V volilni enoti št. 14 sestavlja volilno telo 25 delegatov in volilni 1 odbornika.

V to volilno telo pošljejo: Splošne kmetijske zadruge: Gor. Polje, 3 delegate; Dol. Toplica, 10 delegatov; Vršana sela, 7 delegatov; Straža, 5 delegatov.

11. V volilni enoti št. 15 sestavlja volilno telo 23 delegatov in volilni 1 odbornika.

V to volilno telo pošljejo: Splošne kmetijske zadruge: Žužemberk, 7 delegatov; Hinje, 3 delegate; Zagradec, 3 delegatov; Sela Šumberk, 2 delegata; Ambrus, 3 delegatov; Dvor, 5 delegatov.

12. V volilni enoti št. 16 sestavlja volilno telo 28 delegatov in volilni 2 odbornika.

V to volilno telo pošljejo: Splošne kmetijske zadruge: Vel. Gaber, 5 delegatov; Vel. Loka, 4 delegate; Čatež, 3 delegate; Sentlovrenec 3 delegate; Trebnje, 7 delegatov; Dol. Nemška vas, 3 delegatov; Mirna, 5 delegatov; Dobrnjič, 4 delegate; Dol. Dole, 2 delegata.

13. V volilni enoti št. 17 sestavlja volilno telo 27 delegatov in volilni 1 odbornika.

V to volilno telo pošljejo: Splošne kmetijske zadruge: Sentupert, 6 delegatov; Mokronog, 8 delegatov; Trebelno, 4 delegate; Vel. Cirknc, 3 delegate; Mirna vas, 3 delegate; Čačanje, 3 delegata.

14. V volilni enoti št. 18 sestavlja volilno telo 28 delegatov in volilni 1 odbornika.

V to volilno telo pošljejo: Sindikat trgovskih uslužbenec v Novem mestu, 12 delegatov; v Trebnjem, 3 delegate; Sindikat gostinskih uslužbenec v Novem mestu, 8 delegatov; v Trebnjem, 1 delegata; v Smarjskih Toplicah, 2 delegata; v Dol. Toplicah, 2 delegata.

15. V volilni enoti št. 19 sestavlja volilno telo 30 članov.

V to volilno telo pošljejo: Člani obrtne skupščine, 103 člani; člani sindikalnih organizacij, 103 člani; od teh: Sindikalna organizacije: Dvor — mizarstvo, 8 članov; Obrtniki mestnih podjetij, 21 članov; Čevljarstvo Dol. Toplica, 5 članov; Obrtniki Ob Loka Mirna peč, 5 članov; Obrtniki, Mokronog, 5 članov; Obrtniki, Sentjerej, 2 člana; Obrtniki, Žužemberk, 7 članov; Obrtniki, Velika Loka, 2 člana; Obrtniki, Trebnje, 3 člani; Obrtniki Zagradec, 2 člana; Obrtniki, Mirna, 7 članov; Obrtniki, Straža, 5 članov; Korinariji, Novo mesto, 5 članov; Vodovod, Novo mesto, 2 člani; Remont, Novo mesto, 10 članov; Mizarstvo, Novo mesto, 5 članov; Keramični, Novo mesto 4 člani; Invalidi, kovinska, Novo mesto 5 članov.

II. O tem obveščamo prizadete gospodarske organizacije.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!
Viktor Zupančič
Predsednik:

ZVIŠANA KAZEN VOJNEMU ZLOČINCU ŽUPNIKU SMOLIČU

O razpravi proti zloglasnemu vojnemu zločincu Smoliču Jožetu, stopiščemu župniku, je naš list svojetasno že poročal.

Na pritožbo Javnega tožilstva je Vrhovno sodišče v Ljubljani zvišalo Smoliču kazni od 20 let strogega zapore na dosmrtni strogi zapor in trajno omejitev državljanških pravic. Ugotovljeno je namreč bilo, da je Smolič opravljal svoje izdajalsko delo prav vsa do okupacije. Njegovo ovadstvo je zavezomelo ogromen obseg in je bilo zaradi njega poslanih mnogo ljudi iz Stropič in okolice v internacijo, kjer jih je več tudi pomrlo. Za svoje izdajalsko delo ni Smolič izbral nobenih sredstev, samo da bi uničil oz. oslabil odpor slovenskega ljudstva proti okupatorju. Pri svojem zločinskem delovanju je zlorabljal verska čustva vernikov in posameznike celo vzpodbujal k pobojem partizanov z naročili, naj ljudje love partizane in jih pobijajo ker jim bosta »Kristus kralj in katoliška cerkev vse grehe odpustila«.

Roke Jožeta Smoliča so okrvavljene s krvjo mnogih poštenih ljudi, čeprav je trdil, da sam ni nikogar ubil. Bil pa je povzročitelj vsega gorja v Stropičah in okolici, kakor Gnidovec Karel v Suhl krajini. Zato je pravična sodba dokaz, da naše ljudstvo ne bo nikdar pozabilo zločinov velikega dela klera med narodnosvobodilno borbo. Sodba pa je tudi potrdilo, da se bo znalo naše ljudstvo prav tako boriti proti vsem nakanam, ki jih danes pripravlja Vatikan preko raznih »škofjskih konferenc«, proti naš socialistični domovini.

Novo mesto, 20. okt. 1952.

Dol ob Kolpi, 14. okt. 1952.

Pisma Dolenjskemu listu

Nepravilnosti pri odmeri davkov je treba takoj popraviti

Uredništvu Dolenjskega lista!

Zadnji čas imajo davčne komisije pri določanju akontacij polne roke dela, tam seveda, kjer hočejo svoje delo temeljito in natančno opraviti. Ne moremo pa trditi, da si je to prizadevala narediti davčna komisija v Žužemberku, ki je na hitro roko opravila to vprašanje. Enostavno je obremenila posamezne davkoplačevalce, kakor se ji je zdelo. Temu so nabili 100%, drugemu 90%, tretjemu nič itd. V bistvu je taka odmera zelo zgrešena in vse kaže, da se davčni komisiji ni ljubilo pretresati posameznikov po njihovi gospodarski moči. Kakšno pa je mnenje davkoplačevalcev, priča četrtkov sestanek, katerega se je udeležilo samo nekaj ljudi. Huronsko vpitje, prerekanje, očitki razburjenih duhov — pri vsem tem ni bilo človeka, ki bi tem razkačenim ljudem s trezno in prepričljivo besedo povedal, kakšno je stanje s povečanim predpisom četrte akontacije davkov. Vse kaže, da je komisija enostavno udarila po šibkejših in tako razbremenila večje kmete. Navedel bom značilen primer, ki je v dvorani sprožil precej hude krvi. V tem primeru ni mogel najti odgovora niti zastopnik občine, ki je sestanek vodil.

Tovarišica Kuštrinova je povedala, da ima posestnik Legan 43 arav lastne orne zemlje poleg najemne in ga je komisija obremenila reči in piši z 200 dinarji davka. Na pritožbo mu je okraj znižal davčno osnovo in je zaradi tega za nazaj prejel preko 80.000 din otroških doklad. Njen mož, Kuštrin, pa ima 27 arav orne zemlje in prav tako najemno zemljo, pa mu je komisija predpisala 1000 din akontacije. Zanimivo je še to, da je Kuštrin prav tako uslužben

pri kmetijski združki kot šofer in ne prejema za dva mala otročička nobenih otroških doklad. Pri tej odmeri torej mrgoli napak in ni čuda, da je tudi kritike na pretek!

Komisija je vse preveč videla »re-vež«, ki »ne morejo« plačevati davkov, zato pa jih je obesila tistim, ki res ne zmorejo vseh bremen! Pardoniranje gospodarsko močnih kmetov kvarno vpliva na male davkoplačevalce. Prav teh očitkov je bilo zelo veliko. Prizadejane napake kriče po popravku!

Davčni komisiji bi rad povedal še tole: otrešite se zamere, protekcionizma in zahrbtnosti! Boječnost in zamera naj izgine, pri odmeri pa naj odločajo poštenost, preudarnost, treznost in odločnost! Tako boste tudi v bodoče v obeh davkoplačevalcev ostali možje socialističnega kova, trpel pa ne bo tudi ugled ljudske oblasti! S takim, pravilnim delom, pa boste tudi najbolj zamašili usta vsem tistim, ki na tiho sejejo med nami nezadovoljstvo in sovražstvo ter izkoriščajo take razprtije v svoje temne namene!

Žužemberk, 15. oktobra 1952.

Slavko Hotko

Pozabljen grob

Tovariš urednik!

Po vsej Sloveniji so bile velike proslave v čast 10. obletnice ustanovitve slovenskih brigad. Povsod so okrasili grobove in spomenike padlih borcev.

Ob tej priliki sva tudi medve obiskale grob brata Dragota Florjančiča, ki je bil skupno s tovariši na zverinski način od ustašev zaklan 13. septembra 1942 v partizanski bolnišnici na Prisjeki (Zumberak), na meji Slovenije in Hrvaške.

Povsod, koder smo hodile, smo vidle okrašene grobove in spomenike padlih borcev. V mislih, da je bratov in njegovih tovarišev grob tudi tako lepo okrašen, smo hitele visoko gori na Prisjeko. Vprašale smo vaščane, kje se nahaja grob, v katerem so pokopani borci. Pokazali so nama prostor, kjer so pokopani. Bile smo bridko razočarane. Grob se ne pozna. Po njem tepta živina in rasto koprive.

To vsekakor ni prav, da živina gazi po prostoru, v katerem počiva sedem prvoborcev, ki so na tako grozen način žrtvovali svoja mlada življenja za našo boljše bodočnost.

Prosimo, da se Zveza borcev pobriga, da se tem mučnikom napravi dostojen spomenik, ali pa da se jih prekoplje in prepelje na lep in dostojen kraj.

Otočec, 12. oktobra 1952.

Marija in Vera Florjančič, Otočec ob Krki.

Cemu dvojna mera?

Uredništvu Dolenjskega lista!

Pred nedavnim sem opazil v gostilni Vrhnovnik v Novem mestu dvojno postrežbo. Pri mizi so sedeli delavci in pili liter vina. Miza ni bila pogrnjena. Čez kratek čas so stopili prav v to gostilno lepo oblečeni Novomeščani, katerim je strežnica hitro pregnila mizo. — Ne vem, ali je res treba še vedno gledati na delavca na star, kapitalističen način? Mar ni naš delavec v resnici enakopraven? Ali nekateri ljudje pri nas še vedno ne vedo, kdo več daje naši skupnosti, kdo ustvarja glavno proizvodnjo? No, pa tudi neglede na to naj bo postrežba v naših gostilnah za vse enaka! To pa naj velja tudi za nekatera druga gostinska podjetja.

L. K.

Novo mesto, 20. okt. 1952.

Dol ob Kolpi, 14. okt. 1952.

Ob deveti obletnici prvega kongresa slovenskih žena

V jeseni 1943 smo prvič v svojem življenju zborovale slovenske protifašistične — ob prvem svitu svobode, takrat — se je s kapitulacijo Italije jasno in odločno potrdila pravilnost poti, ki smo jo nastopili spomladi 1941. leta z odločno oboroženo borbo proti okupatorju. Majhna in prijazna vasica Dobrič je sprejela drage goste — najzavrednejše slovenske žene in matere, ki so svojemu narodu dale največ kar so dale mogle: kri svoje krvi. Tako je govorila na drugem kongresu AFZ 1945. leta tov. Mara Rupena-Osoinikova.

Pred devetimi leti smo v Dobriču in okoliških vaseh pripravljali vse potrebno za sprejem delegatov in gostov. Z razumevanjem so ljudje sprejeli vest, da bo treba pripraviti hrane za toliko in prenočišč za toliko žena. Prva skrb je bila, kje bomo kuhali. »Ta je bila v gospodinskem tečaju, dobro kuha, k njej ne bomo obrnili« smo rekli. Ni bilo vasi in ne hiše, ki bi odrekla gostoljublje. To je bil velik dogodek ne samo za žene, ampak za vse domačine. Lepo je bila okrašena dvorana prosvetnega doma in še pred pričetkom kongresa je iz stoterih grl donela parti-

zanska pesem. Poleg odbornic so bile navzoče tudi sivolase matere. Kongresa so se udeležili: član IO OF Tone Fajfar, delegat CK KPS Lidija Šentjurc, general Jaka Avšič, dr. Mikuš in predstavnik britanskih vojaških sil major Jones. Po pozdravnih govorih je skupina kulturnih delavcev odigrala Klopčičevo igro Mati in recitala pesmi partizanskih pesnikov. Vse je šlo tako do srca. Še danes se spominjam recitacije, ki je od tedaj nisem več slišala: Stala je v rebri hišica bela, v njej je družinica srečna živela...

Pravo zborovanje se je pričelo šele drugi večer, ko so imele govore tov. Mara Rupena, Mica Šlandrova in dr. Po govorih delegatko-odbornic so spregovorile matere in vdove. Počas in okorno so pripovedovale o svojem sovrštvu do fašističnih zavojevalcev, o domačih izdajalcih in o potrebi še ostrejših borbe. S solzami v očeh so opisovale svoj križev pot žene in dekleta. Kot bi bilo danes, se spominjam matere, ki je pripovedovala na kako zverinski način so ji ubili sina-edinca, kateremu so na poti iz farovca v cerkev in do pokopališča živemu peli pogrebne molitve, nato pa ga ustrelili. Končala je z besedami: »Edinega sina so mi umorili, lepo vas prosim, če ve katera za otroka, ki bi ga lahko dobila za svojega — objubim, da ga bom vzgojila kot svojega sina!« — Datum prvega kongresa ni zapisan samo v zgodovini, navdušenje in prisrčnost sta ga zapisala v srce slehernega aktivista-delegatke in žene, ki je prisostvovala kongresu. Ni bil en sam primer, ko je ženo

sredi grozot premagal jok in je rekla: »ne morem več« — in čez nekaj časa: »sedaj zopet lahko nadaljujem«. Solze so se v ogorčenju nad fašističnimi drhaljo posušile in v dvorani je odmevala odločna zahteva: »Druga fronta, druga fronta!« Major Jones je bil v zadregi; zatrjeval je, da bi že bila druga fronta, če bi bilo to v njegovi moči.

Mnoge žene in matere delegatke kongresa niso dočakale velikega dneva naše osvoboditve. Ko se spominjam mater, ki so v solzah pripovedovale, koliko svojih najdražjih so žrtvovali, mi živo stopa pred oči Majcnova in Beceletova mati.

Prvi kongres je jasno izpričal, da je slovenska žena v boju postala enakopravna in da se je v NOB politično vzgojila in dozorila. V »Naši ženi« (decembra 1943. leta) je tov. Mara Rupena-Osoinikova napisala: »Kongres nam je dal moči in vzpodbude, da bomo v zadnjih težkih preizkušnjah, ki jih še pričljivamo, storile svojo dolžnost do domovine.«

Volja slovenskih mater vztrajati do zmage brez ozira na žrtve, nam jamči, da narod, ki ima take matere, ne more propasti.

V počastitev kongresa so organizacije v Dobriču predlagale Obč. ljudskemu odboru, da proglasi 17. oktober za občinski praznik Dobričnica. Prvo praznovanje obč. praznika bodo letos Dobričnani zadržali z odkritjem spomenika padlim borcem, ki ga bodo postavili na Marencih, malem hriščku nad Dobričem, in ga odkrili zadnji dan v oktobru.

Slakova Francka

TUDI ZASEBNI KMETJE LAHKO DOBJO POTROŠNIŠKE KREDITE

Dostikrat se zgodi, da tudi kmet nima gotovine, da bi nabavil razne potrebščine pri rojstvu otroka ali da bi nabavil zdravila za primer daljše ali težje bolezni družinskega člana. Tudi s smrtjo v družini so zmerom več ali manj vezani nepredvideni stroški. V vseh takih primerih tudi kmetje lahko dobijo v nekaj dneh izplačano primerno posojilo. Pri najbližnji podružnici Narodne banke dobite tiskovino z vprašanji, na katere je treba odgovoriti. Da ne bi bilo zlorab, je potrebno, da uprava občinskega ljudskega odbora vse navedbe potrdi.

Vsak koristnik posojila mora razen tega navesti dva poroka, ki jamčita, da bo posojilo v dogovorjenih obrokih tudi vrnjeno. Posojila v te namene ne morejo presegati zneska 15.000 din, vrniti pa jih je treba najdalj v roku 1 leta z obrestmi vred, ki znašajo šest odstotkov.

POPIS ŽIVINE, PERUTNINE, ČEBEL IN ZEMLJSKIH POVRŠIN

Redni letni popis živine, perutnine, čebel in zemljskih površin bo po odredbi, ki jo je izdal zvezi Gospodarski svet, v času od 16. do 20. januarja 1953, in sicer po stanju na dan 15. januarja 1953.

Popis zajema vsa državna, zadržna in zasebna kmetijska gospodarstva, državne, zadržne in družbene ustanove ter organizacije, ki imajo živino, perutnino ali čebele, in končno tudi vsakogar, ki ni kmetovalec, pa redi živino oziroma perutnino ali ima čebele.

Prilagojeno organizacijo in kontrolo bo vodil za vsa država Zvezi statistični zavod, v republikah pa republiški statistični zavod. Po okrajih, mestih in občinah se v ta namen sestavijo okrajne, mestne in občinske popisne komisije, ki jih imenuje ljudski odbor. 8 posebnimi navodili bo predpisana njihova sestava. Navodila in obrazce predpiše Zvezi statistični zavod, ljudski odbori pa morajo dati

popisnim komisijam na razpolago potrebno oprejo. Odgovorni voditelji oziroma družinski poglavarji so dolžni dati odgovor za vsa vprašanja iz popisnega obrazca. Za morebitne prekrške je predpisana kazen do 10.000 din.

SEČNJA DRV IN LESA ZA LASTNE POTREBE

Dokler velja prepoved sečnje lesa, si morajo lastniki gozdov za sečnjo lesa za kurivo za lastno uporabo in za sečnjo lesa, ki ga nujno potrebujejo za razna popravila gospodarskih poslopij ali za dovršitev začelih gradenj in tako naprej pri okrajnem poverjenstvu za kmetijstvo in gozdarstvo izposlovati tozadevno dovoljenje.

Prijatelji mladine v Novem mestu ustanovljajo društvo

Po večmesečnem delu iniciativnega odbora za ustanovitev Društva prijateljev mladine in daljšem čakaniu na potrditev društvenih pravil, je vprašanje ustanovitve prvega takega društva na Dolenjskem dozorelo. V torek 28. oktobra bo ob četrti uri popoldne v prostorih osnovne šole ustanovili občni zbor Društva prijateljev mladine, za katerega je medtem iniciativni odbor zbral že 300 članov.

Mladina je naša bodočnost. Kakršno bomo vzgojili, taka bo prihodnost naroda. Vzgoja mladine v zavedne socialistične državljane pa je eno izmed osnovnih vprašanj naše socialistične graditve. Skrb naše skupnosti za mladino, za njene življenjske pogoje, materialno oskrbo, šolanje itd., je dobro poznana in nam je ni treba ponavljati. Vendar pa je treba staršem, ki jih vzgoja otrok najbolj zaposluje, in šoli, ki skrbi za izobrazbo naše mlade generacije, pri tem odgovornem družbenem delu nenehno pomagati. Oblik te pomoči je dovolj Novo društvo, na katerega smo v Novem mestu že dolgo čakali, si je zadalo med drugimi tudi te naloge:

Skrbelo in pomagalo bo pri ustanavljanju in delovanju različnih oblik vzgoje, tako n. pr. pri otroških igriščih, zabaviščih, mladinskih športnih prostorih itd. V skrbi društva bo ustanavljanje pionirskih knjižnic in čitalnic. Mladinski oder, predstave v kinu, letovanja in taborjenja mladine, pomoč vsem družbenim organizacijam, ki to organizirajo in pod. — vse to so torišča delovanja novega društva.

Starši nalete v svoji vzgojni praksi dostikrat na vprašanja, ki jih je težko pravilno rešiti brez pametnega posvetovanja. Zato bo društvo posvetilo vso pozornost prav družinski vzgoji. Za člane društva (največ jih je prav družinskih očetov in mater, kar je zelo razveseljivo!) bodo prirejena posebna pedagoška predavanja. Na roditeljskih in ostalih sestankih bodo odborniki društva, vzgojitelji in strokovnjaki tesno povezani s starši. Posebna skrb bo seveda veljala tudi v Novem mestu moralno in socialno ogroženi mladini. Ni treba skrivati oči pred dejstvom, da smo tudi v našem mestu pred tozadevnimi resnimi problemi.

Nič manj ni potrebna moralna in gnotna pomoč društva našim šolam, otroškim vrtcem, pionirskim in mladinskim organizacijam, tabornikom, društvom in klubom s podmladki itd.! Da postavimo samo primer članov Družine gorjanskih tabornikov, ki morajo prenašati s strani nekega profesorja novomeške gimnazije zafkriljive opazke, žaljiva namigovanja itd. — organizacija tabornikov Slovenije pa je oblastveno dovoljena in jo Svet za kulturo in prosveto LRS toplo priporoča! Društvo bo imelo tudi tu hvalečno področje dela in praktične pomoči mladini. Danes n. pr. novomeška mladina nima niti enega prostora, kjer bi se izvenšolsko lahko shajala. Delavska mladina je prepuščena cesti — niti skromne sobice za šah ne zmore Novo mesto, kjer bi vajenci iz delavnice, trgovin itd. posedeli in se kulturno zabavali. Novomeški taborniki n. pr. ne dobijo navzlic neštetim prošnjam (in objubam!) prepotrebne društvene sobe. Ob lepem vre-

menu se shajajo v Ragovem logu, ob večju pa se nimajo kam dati — in vendar ponujajo osnovni šoli svoje kadre za ustanovitev nove družine tabornikov-pionirjev, vsi pripravljeni ustanoviti taborniško organizacijo za delavsko in obrtniško mladino itd.

Ni konference v zadnjem času, ki ne bi govorila o potrebi nujne pomoči naši mladini — ko pa ta mladina ponovno in še in še prosí vsaj za skromen prostorček — odpovedo vse lepe besede... Mislimo, da čaka prav tu Društvo prijateljev mladine prva in najbolj pereča naloga, ker se nam sicer ni treba čuditi, da del mladine ne najde poti v mladinske organizacije in mladinska društva.

S predavanji, posvetovanji, filmi, izletji itd. bo novo društvo opozarjalo na probleme vzgoje mladine. S tiskom, predavanji v razglasni postaji, z večeri Ljudske univerze in pod. bo posredovalo napredno pedagoško znanost mladim staršem, ki dostikrat ne vedo iz zadreg, ki jih prednje postavlja življenje s svojo pestrostjo. Za izobrazbo

svojega članstva bo društvo skrbelo z vso dosegljivo pedagoško literaturo, na željo članov pa bo organiziralo posebna izbrana predavanja.

Društvo bo za začetek delalo v šestih sekcijah: sekcije za otroška igrališča, za vzgojno zanemarno mladino, za dijaško kuhinjo, za pomoč pri letovanju in taborjenju, za vzgojo delavske mladine, za vzgojo predšolske mladine in za mladinske kulturne prireditve vabijo v svoje vrste vse, ki sta jim skrb in ljubezen do naše mladine res pri sreji!

Predsesem pa vabi iniciativni odbor društva na ustanovni občni zbor prvega dolenjskega Društva prijateljev mladine vse starše Novega mesta in bližnje okolice, vzgojitelje, zdravstvene in pedagoške sodelavce, odbore družbenih organizacij OF, AFZ, Zveze borcev, Rdečega križa, zastopnike naše Partije in ljudske oblasti, društva in vse ostale, ki bi kakor koli z nasveti in delom lahko stali novemu društvu ob strani! Pridite — mladina je naša svetla bodočnost!

Kaj pripravljamo za novoletno nagradno žrebanje

Kakor lani, bomo tudi letos privedli za naše stalne naročnike zanimivo novoletno nagradno žrebanje. Več o tem bomo pisali v prihodnjih številkah, danes pa le toliko:

V nagradnem žrebanju bo sodeloval vsak naš redni naročnik, ki dobiva Dolenjski list po pošti na svoj domači naslov, ki ima v redu poravnano vso letošnje naročnino in ki bo do 15. januarja 1953 plačal vsaj polletno ali četrtletno naročnino.

Prva nagrada bo krasno sobno oz. kuhinjsko pohištvo. Med glavnimi nagradami so še kuhinjska kredenca, vrtna garnitura (miza s štirimi stoli), garnitura pletenih izdelkov (miza in stoli iz vrbove), pitaln prašič, 4 pari moških in ženskih čevljev, 5000 kosov zidaka, ročni vozček, sobna peč, najfinejša volneno blago za kompletno obleko, volnene pletenine, liker, krasne knjižne nagrade itd.

V nagradnem žrebanju bodo sodelovali tudi vsi novi naročniki, ki si bodo naročili Dolenjski list do konca decembra ali vsaj do 15. januarja 1953. Svetujte znanecem, prijateljem in sorodnikom, da si naročijo Dolenjski list čimprej — četrtletna naročnina znaša komaj 100 dinarjev. Prav tako bodo sodelovali v žrebanju vsi naročniki našega tednika, ki so pri vojaki. Vseeno je, ali plačujejo naročnino sami ali jim list plačujejo starši oz. sorodniki. V žrebanju bodo sodelovali tudi vsi tisti naši naročniki, ki plačujejo Dolenjski list svojcem v inozemstvu.

Vsi naročniki, ki imajo poravnano naročnino, pa so od uprave Dolenjskega lista poleg gornjih ugodnosti vsakoletnega nagradnega žrebanja brezplačno zavarovani za slučaj smrti vsled nezgode za 10.000 din, za slučaj invalidnosti pa za 20.000 dinarjev. Naročen in plačan Dolenjski list pomeni torej združiti koristno s prijetnim.

Na kočevskem rudniku so odkrili spominsko ploščo PRVOBORCU ALBINU VIDENIČU

V nedeljo 5. oktobra so na kočevskem domu »Svobode« odkrili spominsko ploščo staremu svobodaru in prvoborcu Albinu Videniču. Delavske kulturno-umetniško društvo je ta dan pripravilo svoj prvi nastop v lepim in obsebnim programu ter s tem najlepše počastilo spomin revolucionarnega borca, ki je kot sekretar rajonskega komiteja KPS Sadržica v poletju 1944 v krvavem boju z belogardiisti junaka padel.

Tov. Videnič je bil sin revnih rudarskih staršev, ki od začetka narodnoosvobodilnega gibanja aktivno sodelujejo za OF, od junija 1942 pa so bili med partizani. Rojen je bil februarja 1928. leta v Gornji Pirci pri pri Krškem, od koder je leto dni pozneje starši prišel v Kočevje.

Tu je po končan osnovni šoli položil 4 razredno gimnazijo. Onemogočen zaradi neznošnih socialnih in izkoriščevalskih razmer stare Jugoslavije je moral v 5. razred gimnazije prekiniti vključil se je v vrste kočevskih delavcev, iz katerih izhaja. Nekaj časa je delal pri zidarjih, pozneje pa je bil nakladalec na kočevski postaji.

Komaj mu je bilo 15 let, ko se je začel zanimati za politiko in se kot napreden mladenec vključil v aktivno borbo delavskega gibanja na Kočevskem. Bil je dosleden bореc za pravice delavskega razreda. Že v letu 1935 je bil zelo znan med kočevsko delavsko mladino, pozneje pa je bil tudi sprejet v Partijo, kjer je bil zvest učenec in pozneje najbolj sodelavce takratnega, partijskega voditelja in zaslužnega borca na Kočevskem, profesorja Jožeta Šeška. Mladi Albin je bil že v stari Jugoslaviji večkrat preganjan s strani razrednega sovražnika in njegovih žandarskih kopit.

Po razpadu stare Jugoslavije in prihodu okupatorske vojske se je aktivno priključil narodnoosvobodilnemu gibanju in postal eden najbolj požrtvovalnih aktivistov in organizatorjev Osvobodilne fronte, mladine in Partije v Kočevju. Toda Italijani so ga po izdajalcu Viliju Smržutu, ki je pozneje odšel s Kočevarji, kmalu zasledili, ga zaprli in hudo mučili. V decembru 1941. leta so ga odpeljali v ljubljanske zapore in po 4 mesecih v Italijo, kjer naj bi prebival 5 let teške ječe v Firencah. Njegovo srce tudi tu ni mirovalo. Spretno in požrtvovalno je deloval med svojimi sotrpini, jim razlagal neizbežen propad fašizma in utrjeval vero v zmago naše narodnoosvobodilne vojne.

Po razpadu Italije se je vračal domov z namenom, da vstopi v partizane, a so ga ujeli Nemci in ga pridržali v Ljubljani, od koder jim je kmalu usel in prišel v partizane. Kot izkušen politični delavec in dober poznavalec razmer na Kočevskem, je bil

KOLIKO GOVEDA JE NA SVETU?

Po številčnih podatkih svetovne statistike je bilo 1. februarja 1951 na svetu 806 milijonov goved, to je za 8 % več, kakor povprečno v letih 1936 do 1940.

sprejet v komite rubniškega okrožja, kjer je bil instruktor, maja 1941. leta pa je prevzel mesto sekretarja rajonskega komiteja KPS Sadržica. Bil je zelo preudaren, politično razgledan in revolucionaren voditelj, ki je užival veliko zaupanje in ugled med borec in našimi delovnimi ljudmi na terenu. Nikdar ni bil brez dela; rad je študiral marksizem in ga tudi dosledno uresničeval v praktičnem življenju. Zato je bil vedno med ljudmi in aktivno delal na terenu.

Bilo je 4. avgusta 1944. leta, ko je Albin odšel s svojimi sodelavci, med njimi z rajonskim sekretarjem mladine Marijo Pirnat in Antonom Gregorčičem iz Loskega potoka v Podkane in od tu na goro pri Sadržici.

Albin Videnič (v letu 1943)

Prenočeval je v Kržetli in se naslednji dan zjutraj znašel v hiši, ki je bila po belogardisti obkoljena. Prekaljeno srce boreca proletarca in vzlednega partijskega delavca se ni ustrašilo. Hrabra je zgrabil za brzo-strelko in skozi hišna vrata ugrabil po prodričajih belogardistih. V maju je obšel sramotni izdajalec slovenske zemlje, belogardist, ki je prežal po življenju naših borcev. Albin pa je udarjal dalje, dokler ni v krvavem boju omahnil.

Spomina nanj je ostal živ med nami. Njegovo slavno ime pa bo za vedno zapisano na domu »Svobode« in v naših srečih, ki utripajo v nadaljevanju borbe za napredek in revolucionarno preobrazbo naše domovine, za katero je med mnogimi tudi Albin Videnič daroval svoje življenje. Tone Ozbolt

Zaključki zasedanja Glavnega odbora OF Slovenije

V petek je bilo v Ljubljani posvetovanje Glavnega odbora Osvobodilne fronte Slovenije. Na dnevnem redu je bilo politični referat tovariša Borisa Kraigherja in razprava o pripravah na volitve v občinske, mestne in okrajne ljudske odbore. Glavni odbor je sprejel naslednje

ZAKLJUČKE:

1. Volitve v občinske, okrajne in mestne ljudske odbore predstavljajo trenutno najvažnejšo politično nalogo, ki zahteva najširšo politično dejavnost vseh organizacij Osvobodilne fronte v boju za nadaljnje razvijanje in utrjevanje socialističnih odnosov, zlasti v podjetjih in občinah, in tudi v boju za utrjevanje naše neodvisnosti, naše obrambne moči nasproti tistim zunanjim silam, ki skušajo naše začete težave in našo ekonomsko zaostalost izkoristiti, da bi nas ustavili ali vsaj zavrli v naši socialistični graditvi.

Na te volitve zato ne smemo gledati kot na lokalni problem občine, okraja, oziroma mesta, ampak kot na vprašanje nadaljnega utrjevanja socializma s stališča celote. Organizacije Osvobodilne fronte naj s svojo široko politično pripravo preprečijo nevarnost partikularističnega in praktičističnega reševanja in izvajanja teh volitev.

2. Zbor proizvajalcev je novost v organizaciji naše ljudske oblasti, ki smo jo doslej teoretično obravnavali in utemeljevali njeno važnost, ki pa postaja sedaj nujna stvarnost. Pravilno opredelili vlogo tega zbora proizvajalcev in s tega stališča usmeriti vso pozornost ravno na volitve v zbor proizvajalcev, ki morajo rešiti pereča vprašanja naše gospodarske politike in ki morajo odločno onemogočiti okorelim birokratskim tendencam, da bi se moglo še dalje uveljavljati v praksi vodstva naših gospodarskih podjetij in v praksi koordiniranja delovanja teh podjetij, je ena osnovnih nalog Osvobodilne fronte. Ta pot nam tudi omogoča, da se vprašanja okrajne in mestne politike kakor tudi občinska vprašanja rešujejo s stališča gospodarskih interesov socialistične skupnosti in da se onemogočijo anarhistične tendence, ki jih rodi ozko partikularistično gledanje posameznih kolektivov in celo posameznih proizvajalcev na gospodarska vprašanja. Organizacije Osvobodilne fronte morajo s intenzivnim političnim delom ustvariti pogoje, da bodo zbori proizvajalcev, pa tudi celotni okrajni in mestni, kakor tudi občinski odbori sposobni reševati svoje naloge s stališča poznavanja splošne gospodarske politike, s stališča usklajevanja interesov posameznih proizvajalcev, posameznih kolektivov, z interesi naše socialistične skupnosti.

3. Zlasti v volilni borbi okrog občinskih odborov naj se organizacije Osvobodilne fronte temeljito bavijo s tolmačenjem naše zadržne politike na vasi. Sklepe o »nadaljnem razvijanju in utrjevanju kmetijskega združništva«, ki jih je sprejel Glavni odbor Osvobodilne fronte na svoji seji 27. junija 1952, morajo frontne organizacije uresničiti.

4. Suša in druge nesreče, ki so v letošnjem letu ponovno močno prizadele naše gospodarstvo in ki jih tudi pomoč iz inozemstva ne more odstraniti, zahteva največjo štednjo. Tudi vprašanje štednje naj organizacije Osvobodilne fronte postavijo v zvezi z volilnimi pripravami, ker je to prvič trenutno ena naših najvažnejših gospodarskih nalog, drugič, ker

tudi s to akcijo uspešno razbijamo partikularistične tendence posameznih kolektivov, vasi in proizvajalcev in končno, ker je tudi ta akcija nujno potrebna, če hočemo uspešno razvijati borbo za neodvisnost naše socialistične države.

5. Za pravilno razumevanje perečih nalog, ki jih bodo morali reševati novi občinski, okrajni in mestni odbori, kakor tudi njihovi zbori proizvajalcev, moramo v tej volilni borbi tudi sistematično tolmačiti vso našo zunanjo politiko, ki je neposredni odraz celotne notranje in gospodarske politike naše države. V tej zvezi je zlasti treba tolmačiti naše zunanjo politično borbo za ekonomsko pomoč, naše napore za utrditve naše obrambne moči, ki jo krepiamo z razvijanjem naše vojske, z dobivanjem pomoči v vojaškem materialu, z izboljševanjem meddržavnih odnosov zlasti z našimi sosedi na južnem Balkanu in bližnjem vzhodu. Dalje moramo tolmačiti našo politiko nasproti Italiji, politiko o vprašanju Trsta in naše odnose do Avstrije. Končno moramo tolmačiti našo politiko utrjevanja zvez z vsemi socialističnimi gibanji v svetu, ki je pogoj za utrjevanje naše neodvisnosti in pogoj za uspešno razvijanje socializma doma, kakor tudi za razvijanje socialističnih sil v svetu. Tolmačiti moramo neposredno zvezo, ki jo ima naša lokalna borba za utrjevanje socialističnih odnosov v vsaki občini, vasi, v vsakem podjetju, z razvijanjem socialističnih sil in sil napredka in demokracije v svetu sploh. Zato naša politika miru ni in ne more biti kričava in demagoška, kot jo izvajajo informbirovske agencije sovjetskega imperializma. Ta naša borba izvira iz neposredne potrebe graditve socializma pri nas in je zato konkretna in principialna.

6. V zvezi z volitvami so se že pojavili nekateri nasprotniki socializma, ki skušajo s parolo, da naj bodo kandidature »čisto gospodarskega« značaja, da naj se »politika« ob teh volitvah umakne v ozadje, znašati zmedo v naše vrste. Ta parola je nevarna, ker računa na partikularistične tendence nekaterih politično zaostalih volivcev, na nepoznavanje gospodarske problematike, na zaostalost ljudi in na zastranjevanje nepoučenih ljudi pred navidežno močjo mednarodnih reakcionarnih sil, pred »močjo« naše klerofašistične emigracije in razlaščenec, kakor tudi pred močjo informbirovskega bajonetov. Samo s široko politično razjasnjevalno akcijo, s hitrim odgovarjanjem na parole reakcije bo mogoče uspešno onemogočiti tudi najmanjši uspeh reakcionarnih krogov pri teh volitvah.

7. Osvobodilna fronta je naša osnovna in najširša množična politična organizacija, ki edina more zagotoviti popoln uspeh na predstojenih volitvah. Treba jo je utrditi, izboljšati njene odbore in razviti maksimalno aktivizacijo v času teh volitev ter doseči, da bodo predvsem osnovne partijske organizacije sestavile jasen in konkreten politični in gospodarski program svoje upravno-teritorialne enote ter da bodo za tak program člani Fronte nastopili enotno in disciplinirano. Vsak kandidat iz vrst Osvobodilne fronte mora biti odkrit in resničen pristaš socializma in sposoben uveljaviti njegova načela v predstavniških organih ljudske oblasti. Te volitve naj bodo preizkušnja moči in sposobnosti organizacij Osvobodilne fronte v borbi za nadaljnje razvijanje in utrjevanje socialističnih odnosov v naši domovini.

Razdelitev okraja Črnomelj na volilne enote

Okrajni ljudski odbor Črnomelj je na svoji VI. redni seji dne 15. oktobra 1952 sprejel na podlagi 27. člena Zakona o volitvah in odpočitku odbornikov ljudskih odborov ter 8. člena Zakona o reorganizaciji ljudskih odborov tale

Sklep o določitvi števila odborniških mest okrajnega zbora

- I. Okrajni zbor okraja Črnomelj, ki bo izvoljen 7. decembra 1952, bo imel 35 odbornikov.
- II. Od tega števila odbornikov bo voljeno v:
  - Občini Adlešiči . . . . . 2 odbornika
  - Mestni občini Črnomelj . . . . . 9 odbornikov
  - Občini Dragatnu . . . . . 2 odbornika
  - Občini Gradac . . . . . 3 odborniki
  - Mestni občini Metlika . . . . . 8 odbornikov
  - Občini Pregrad . . . . . 2 odbornika
  - Občini Semio . . . . . 5 odbornikov
  - Občini Vinica . . . . . 4 odborniki

Ta sklep se predloži v potrditev Prezidiju Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije in začne veljati po potrditvi.
Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Predsednik OLO:
France Košir

Okrajni ljudski odbor Črnomelj je na svoji VI. redni seji dne 15. oktobra 1952, na podlagi 101. člena Zakona o volitvah in odpočitku odbornikov ljudskih odborov ter 8. člena Zakona o reorganizaciji ljudskih odborov sprejel za volitve odbornikov v zbor proizvajalcev tale

Sklep o številu in razdelitvi odborniških mest zbora proizvajalcev

- I. Število odbornikov zbora proizvajalcev znaša polovico števila odbornikov okrajnega zbora, to je 18.
- Od navedenega števila odpadne glede na udeležbo pri družbenem produktu okraja na podlagi drugega odstavka 91. člena Zakona o volitvah in odpočitku odbornikov ljudskih odborov:
  1. na volilno skupino industrije, rudarstva, gospodarstva, stavbeništva, komunalnih del in prometa 6 odbornikov;
  2. na volilno skupino kmetijstva 9 odbornikov;
  3. na volilno skupino trgovine in gostinstva nič odbornikov;
  4. na volilno skupino obrti 3 odborniki.

Od 9 odbornikov, ki odpadajo na volilno skupino kmetijstva, odpadne glede na udeležbo pri družbenem produktu kmetijstva v okraju na podlagi 91. člena Zakona o volitvah in odpočitku odbornikov ljudskih odborov:

1. na volilno podskupino državnih kmetijskih posestev nič odbornikov;
2. na volilno podskupino kmečkih delovnih zadrug nič odbornikov;
3. na volilno podskupino splošnih kmetijskih zadrug 9 odbornikov.

Ker volilni skupini trgovine in gostinstva in volilnim podskupinam državnih kmetijskih posestev in kmečkih delovnih zadrug po prednjem odstavku ne pripada nobeno odborniško mesto, se jim na podlagi 91. člena Zakona o volitvah in odpočitku odbornikov ljudskih odborov dodeli po eno odborniško mesto, ne glede na udeležbo pri družbenem produktu okraja.

Skupno število odbornikov zbora proizvajalcev znaša torej 21.

II. Od tega skupnega števila odbornikov volijo:

- A. kot samostojne volilne enote:
  1. v volilni skupini industrije, rudarstva, gospodarstva, stavbeništva, komunalnih del in prometa:
    - Volilna enota št. 1, ki jo sestavlja gospodarsko podjetje Rudnik rjavca premoza Kanjarica: 2 odbornika.
    - Volilna enota št. 2, ki jo sestavlja gospodarsko podjetje Tovarna učil Črnomelj: 1 odbornika.
    - Volilna enota št. 3, ki jo sestavlja gospodarsko podjetje Okrajno gradbeno podjetje Črnomelj: 1 odbornika.
    - Volilna enota št. 4, ki jo sestavlja splošna kmetijska zadruga Črnomelj: 1 odbornika.
    - Volilna enota št. 5, ki jo sestavlja splošna kmetijska zadruga Metlika: 1 odbornika.
    - Volilna enota št. 6, ki jo sestavlja splošna kmetijska zadruga Vinica: 1 odbornika.

B. Kot skupne volilne enote:

1. V volilni skupini industrije, rudarstva, gospodarstva, stavbeništva, komunalnih del in prometa:
  - Volilna enota št. 7, ki jo sestavlja gospodarska podjetja Tovarna sadnih izdelkov »Bela« Kanjarica, Invalidsko podjetje »Strojno pletilstvo« Črnomelj, Okrajno podjetje lesne industrije in mlevskih izdelkov »Zora« Črnomelj, Okrajno podjetje »Belokranjska železovarna« Črnomelj, Okrajna opekarna Gradac in železniške postaje: Redni del, Semio, Otovce, Črnomelj, Gradac v Beli krajini, Dobravce, Metlika in Rosalnica in Sakeja za vzdrževanje proge Črnomelj: 2 odbornika.
  - 2. V volilni skupini trgovine in gostinstva:
    - Volilna enota št. 8, ki jo sestavljajo gospodarska podjetja Splošno trgovsko podjetje Črnomelj, Splošno trgovsko podjetje Semio, Okrajna lekarna Črnomelj, Okrajna lekarna Metlika, Gostinsko podjetje Črnomelj, Gostinsko podjetje Metlika, Trgovsko podjetje okrajne zveze kmetijskih zadrug Črnomelj, trgovski odseki kmetijskih zadrug Adlešiči, Črešnjevec, Črnomelj, Dragatnu, Gradac, Griblje, Metlika, Preloka, Predgrad, Podzemelj, Radojca, Semio, Sinji vrh, Stari trg, Suhor, Štrkičjevec in Vinica: 1 odbornika.
    - 3. V volilni podskupini državnih kmetijskih posestev:
      - Volilna enota št. 9, ki jo sestavljajo državna kmetijska posestva Črmošnjice, Okluka in Metlika: 1 odbornika.
    - 4. V volilni podskupini kmečkih delovnih zadrug:
      - Volilna enota št. 10, ki jo sestavljajo kmečke delovne zadruge Griblje, Metlika, Pusti gradec in Stražnji vrh: 1 odbornika.
      - 5. V volilni podskupini splošnih kmetijskih zadrug:
        - Volilna enota št. 11, ki jo sestavljajo splošne kmetijske zadruge Predgrad, Stari trg in Sinji vrh: 1 odbornika.
        - Volilna enota št. 12, ki jo sestavljajo splošne kmetijske zadruge Preloka, Adlešiči in Griblje: 1 odbornika.

Zapetna ura na električni pogon

V kratkem pride v tujih državah v prodajo zapetna ura na električni pogon. Prototip so že izdelali in odobrili za množično proizvodnjo. Takšne ure ne bo treba vsak dan ob določenem času navijati. Ura ima motorček, ki poganja kazalce. V njej je miniaturna baterija v velikosti podinarnskega novca. V bateriji je dovolj električne energije, da gre ura brez navijanja leto dni, potem pa je treba baterijo zamenjati. Strokovnjaki pravijo, da je to največji izum v industriji ur, kar so v 15. stoletju izumili vzmet.

Volilna enota št. 13, ki jo sestavljajo splošne kmetijske zadruge Semio, Črešnjevec, Štrkičjevec in Petrova vas: 1 odbornika.

Volilna enota št. 14, ki jo sestavljajo splošne kmetijske zadruge Talajši vrh, Dobilče in Dragatnu: 1 odbornika.

Volilna enota št. 15, ki jo sestavljajo splošne kmetijske zadruge Gradac in Podzemelj: 1 odbornika.

Volilna enota št. 16, ki jo sestavljajo splošne kmetijske zadruge Radojca in Suhor: 1 odbornika.

Volilna enota št. 17, ki jo na podlagi 100. člena Zakona o volitvah in odpočitku odbornikov ljudskih odborov sestavljajo vsi obrtni obrtni in delavnice na območju okrajne obrtniške zbornice: 3 odbornika.

III. Ta sklep se predloži v potrditev Prezidiju Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije in velja od dneva te potrditve.

Po potrditvi se sklep objavi na razglasni deski okrajnega ljudskega zbora Črnomelj. Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Predsednik OLO:
France Košir

Okrajni ljudski odbor Črnomelj je na svoji šestli seji 15. oktobra 1952 sprejel sklep o določitvi števila odborniških mest okrajnega zbora in zbora proizvajalcev. K obema sklepoma daje OLO naslednje obrazložitve:

I. Okrajni zbor

Okraj Črnomelj ima 24.614 prebivalcev. Okrajni zbor sam naj bi imel 35 odbornikov. Tako pride 70% prebivalcev na enega odbornika. Število odbornikov je razdeljeno na posamezne občine takole:

- Občina Adlešiči 2 odbornika na 1619 prebivalcev.
- Mestna občina Črnomelj 9 odbornikov na 5148 prebivalcev.
- Občina Dragatnu 2 odbornika na 1706 prebivalcev.
- Občina Gradac 3 odbornike na 2371 prebivalcev.
- Mestna občina Metlika 8 odbornikov na 5720 prebivalcev.
- Občina Predgrad 2 odbornika na 1538 prebivalcev.
- Občina Semio 5 odbornikov na 3635 prebivalcev in
- Občina Vinica 4 odborniki na 2868 prebivalcev.

Zaradi gostote naseljenosti samih mest ima Črnomelj zato enega odbornika več. V Črnomlju prebiva stalno 1629, v Metliki pa okoli 1320 prebivalcev.

2. Zbor proizvajalcev

Zbor proizvajalcev naj bi imel polovico števila odbornikov okrajnega zbora, to je 18 odbornikov. V okraju Črnomelj znaša družbeni produkt (v tisočih dinarjev) 664.521. Od tega odpadne: 1. na volilno skupino industrije, rudarstva, gospodarstva, stavbeništva, komunalnih del in prometa 250.969 ali 34,4%; 2. na volilno skupino kmetijstva 381.157 ali 49,9%; 3. na volilno skupino trgovine in gostinstva 25.361 ali 3,8%; in 4. na volilno skupino obrti 107.034 ali 14,9%.

Odborniška mesta se tako razdelijo:

1. Volilna skupina: od 18 odbornikov dobi 6,19.
2. Volilna skupina: od 18 odbornikov dobi 8,98.
3. Volilna skupina: od 18 odbornikov dobi 0,59.
4. Volilna skupina: od 18 odbornikov dobi 2,52.

Po tem računu dobi 1. volilna skupina 6 mest, 2. volilna skupina 8 mest, in 4. volilna skupina dve mesti. Od dveh preostalih odborniških mest se eno mesto dodeli 2. volilni skupini, ki ima največji ostanek, drugo pa 4. volilni skupini.

Od skupnega družbenega produkta kmetijstva odpada na državna kmetijska posestva 4196 ali 1%, na kmečke delovne zadruge 3215 ali 1,5% in na splošno kmetijsko zadruge 371.744 ali 97,5%. Zato dobe volilne podskupine: državna kmetijska posestva od 9 odbornikov 0,99, kmečke delovne zadruge od 9 odbornikov 0,13 in splošne kmetijske zadruge od 9 odbornikov 8,77.

Po tem računu dobe vseh 9 odborniških mest volilna podskupina splošnih kmetijskih zadrug. Volilni skupini trgovine in gostinstva in volilnim podskupinam državnih kmetijskih posestev in kmečkih delovnih zadrug pa se dodeli vsakemu po eno odborniško mesto, ne glede na njihovo udeležbo pri družbenem produktu okraja.

Z nerazumljivo lahkomišelnostjo je 25-letna Gabrovki pri Sv. Križu rojena Marija Goršeta kot poslovodkinja mlekarne v Kočevju v manj kot poltudirom letu povzročila s privlačnim in malomarnim poslovanjem podjetju 433.875 din škodo. Goršeta je bila poslovodkinja mlekarne v Kočevju, ki je bila pod upravnim vodstvom okrajnega podjetja od 1. avgusta 1950 do 1. julija 1951. V tem času si je prisvojila v gotovini in prehranbenih predmetih 140.240 din. Od 1. julija do 1. novembra 1951 je bila mlekarina pod vodstvom Okrajne zveze kmetijskih zadrug. V teh štirih mesecih si je Goršeta prisvojila najmanj 38.000 din, v času, ko je bila mlekarina pod vodstvom Zdrunskega sklada, to je od 1. novembra 1951 do 16. januarja 1952 pa še nadaljnih 92.256 din. Skupno s Polidko Matej, ki je bila poslana v mlekarino zaradi revizije in kontrole, sta si pa razdelili še višek prehranbenih bonov v vrednosti 26.000 din. Goršeta si je na ta način prisvojila v času od 1. avgusta 1950 do 16. januarja 1952 295.496 din deloma v gotovini, deloma v prehranbenih predmetih. Z malodeloma in poslovanjem, opušanjem evidenc, s posojanjem in z razmetavanjem državnega denarja in živil je povzročila še 158.373 din izgube, tako da podjetje trpi skupno 433.875 din škodo.

Kot poslovodkinja mlekarne je imela Goršeta primerno plačo. V službi je bil tudi mož kot skladiščnik pri Jugopetrolu, tako da sta kot zakonca brez otrok v lastnem gospodinjstvu lahko izhajala. Toda Goršetovo je zmotilo lagodno življenje in verjetno tudi plača. Priče so namreč na razpravi povedale, da je imela v mlekarini stalno žganje in klekovačo, s katero je postregla znanecem in jo sama rada kucala. Z možem sta živela razkošno prirejala na domu pojedine in pridno hotela po veselje. Rada je dajala za plačo in tudi podarila znanecem in prijateljem večkrat kakšno plačo. V mlekarini je Goršeta zaposlovala neodgovorne ljudi, katerih ni kontrolirala pri delu, ni zahtevala od njih nobenih obračunov in ni vodila nobene evidenc. Od dobaviteljev ni zahtevala dobavnice, iz mlekarne pa je dajala raznim ljudem dolgo brez plačila in brez knjiženja tistim, ki so jim dajali denar iz blagajne podjetja.

produktu, ker jim po gornjih računih ne pripada nobeno odborniško mesto.

S tem se zviša število odborniških mest zbora proizvajalcev od 18 na 21.

V 1. volilni skupini, ki voli 6 odbornikov je skupaj 595 proizvajalcev. Tako pride na enega odbornika 99 proizvajalcev. Zato volijo samostojno Rudnik rjavca premoza Kanjarica 2 odbornika, ker ima 188 zaposlenih, po enega pa Okrajno gradbeno podjetje (151 delavcev) in Tovarna učil, kjer dela 94 proizvajalcev. Ostala podjetja z 20-70 proizvajalci volijo v skupni volilni enoti.

Samostojno volijo še v volilni podskupini splošnih kmetijskih zadrug. V teh zadruzah je 3499 članov in je za to količnik 388 kmečkih proizvajalcev na enega odbornika. Zato volijo po enega odbornika SKZ Črnomelj (44 članov), SKZ Vinica (428 članov) in SKZ Metlika (398 članov). Ostalih 6 odbornikov bodo volili delegati zadrugnih zborov v 6. volilnih enotah.

Ostale volilne skupine in podskupine volijo v skupni volilni enoti po delegatih. Ostale volilne skupine od 15-45 je OLO na današnji seji že sprejel za posamezne gospodarske organizacije, po enega odbornika v vsaki volilni enoti. Obrtniška zbornica, ki šteje 18 članov pa z 18 delegati obrtniških sindikalnih podružnic, pa bo volila 3 odbornika.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!
Predsednik OLO:
France Košir

Ivan Pirečnik - Ivan Šenauer

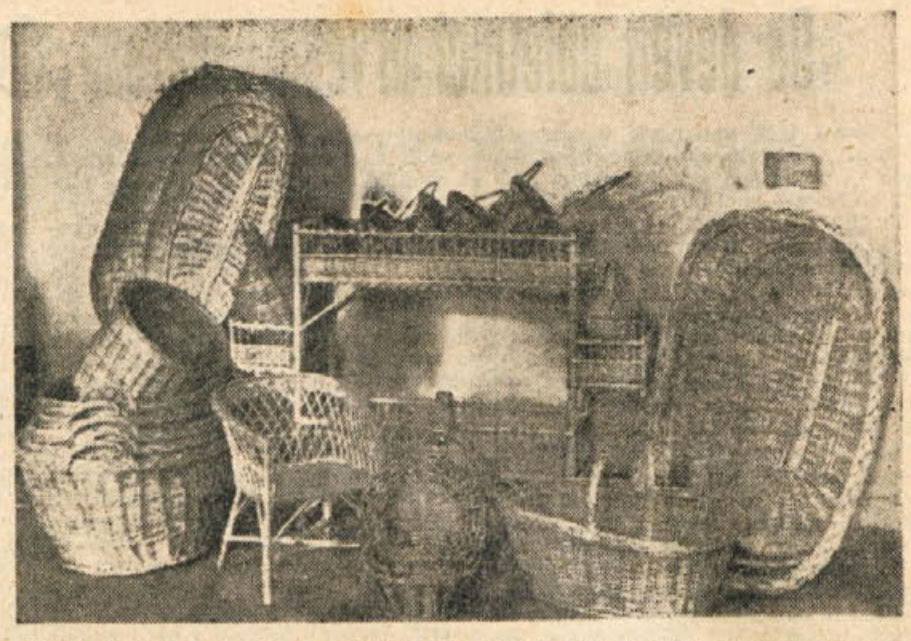
V naši predzadnji številki smo seznanili bralce s srečno vrnitvijo malega Ivana Pirečnika, ki so ga nacisti ugrabili staršem iz zibelke, nato pa ga je iz neke nemške sirotišnice za 200 mark kupila esesovska družina, da bi iz njegova vzgojila janjčarja. Ves svet je postal pozoren, ko je Ivanova mati dvignila obtožbo proti krivičnim sodnikom ameriškega visokega sodišča v Frankfurtu v Zapadni Nemčiji. Za vrnitev enega samega jugoslovanskega otroka je bil potreben dolg, birokratski proces, poln nečlovečnosti in grobih žalitev materinskih čustev.

Ne bi znova pisali o Ivanu Pirečniku, če ne bi pretekli teden odpotovala iz Ljubljane v Nemčijo 197 otrok — vojnih sirov, malih vojvodinskih Nemcev, ki so od 1.1944 in 1945 živeli v naših mladinskih domovih, obiskovali šole, prejemali redno državno podporo in uživali vzgojo. Po vojni smo vrnilo Avstriji že 700 takih otrok. Nemčiji pa nad 280. Nobenega sodnega procesa ni bilo treba, nobenih potovanj njihovih mater iz Avstrije ali Nemčije pred naša sodišča — skratka, ničesar razen pismene želje njihovih staršev, da se jim vrne otrok.

Ivan Šenauer je izgubil starše v vojni vihuri leta 1944. Mamu so mu odpeljali Rusi, za očeta ne ve nič. Živel je v jugoslovanskih zavetiščih, pred štirimi leti pa je prišel v Novo mesto. Poleg treh tovarišev je našel svoj drugi dom v Smihelu, v internatu »Majde Silčeve«, kjer tovariš Jurčec očetovalsko skrbi za gojence. Obiskoval je že tretji razred gimnazije in bil znan kot miren, tih in vljuden, priden dijak. Nemško seveda ne zna. Ko je prišlo pred kratkim pismo matere, da želi Ivana k sebi, je postalo fantu hudo. Tu je našel svojo družbo, najprejnejši pa je bil med novomeškimi taborniki, s katerimi je letos tudi taboril na Otočcu. Težko je bilo slovo od fantov v organizaciji in

Ivan Šenauer

Izdelki invalidskega podjetja »VRBOPLETARSTVO« v Mokronogu so znani po svoji ličnosti in nizkih cenah. Zahtevajte posebne ponudbe, sporočite podjetju svoje želje in potrebe!

so soščolcev. V nedeljo zvečer so mu v internatu priredili poslovilni večer, ga bogato obdarili, soščolci pa so mu zapeli vrsto slovenskih pesmi v spomin. Solze so bile v očeh otrok od nepričakovane slovesu. V ponedeljek zjutraj so se poslovili od Ivana prijatelji še na kolodvoru. Dolgo, dolgo jim je mahal in se poslavljaj od znanih krajev. Ganjen od pozornosti tovarišev, srečen ob tolikih lepih knjigah in darilih, je Ivan Šenauer ponosno gledal na značko slovenskih tabornikov, ki ga bo spominjala nepozabnih dni, preživetih ob Krki. V Ljubljani se je Ivan pridružil ostalim nemškimi otrokom in je medtem že pri svoji materi.

Tako izpolnjuje Jugoslavija sklepe Organizacije združenih narodov in Mednarodnega Rdečega križa. Brez procesov, brez hinavščine, brez zaviljanja resnice: mi vemo, da pripada otrok materi! Tega ne vedo nekateri zapadni in vzhodni »demokratki«, ki so jim človeška čustva zadnje na svetu.

Ob vrnitvi 200 nemških otrok njihovim staršem in življenjski zgodbi našega Ivana Pirečnika pa se človek mora zgroziti nad pokvarjenostjo italijanskega tiska. Ko ves napredni svet že pozna resnico o trpljenju Pirečnikove družine iz Soštanja, italijanski ilustrirani tednik »Settimana Incom illustrata« poroča:

Objavil je sliko Ivana Pirečnika, ko se poslavlja od družine esesovca Sierscha, ki ga je kupil za 200 mark. Pod sliko pa so italijanski »predstavniki svobodnega tiska« napisali tole:

»Dve mami. Mali Ivan Pirečnik se pozdravlja na postaji Kasselu v Nemčiji od nemških zakoncev Siersch, ki sta ga adaptirala, ko je bil star dve leti in se je znašel v Nemčiji po begu svoje družine iz Jugoslavije. Sedaj pa je neka ameriška komisija odredila, da se mora Ivan vrniti k svoji materi, ki je našla zatočišče v nekem mestu Severne Amerike.

Tako laže italijanski časopis! Medtem ko je Ivan Pirečnik našel srečen dom v Soštanju, ko se je n. pr. iz Novoga mesta vrnil k materi v Nemčijo 15-letni Ivan Šenauer poleg 200 ostalih otrok Vojvodinskih Nemcev, pa v »demokratski in katoliški« Italiji časopisi nalivajo svojim bralcem umazano gnojnico namesto resnice.

Prihodno pomlad - velesjem v Ljubljani

V Ljubljani je bila pred dnevi seja razširjenega odbora za obnovo ljubljanskega velesjema. V odboru so predstavniki raznih podjetij in gospodarskih ustanov, trgovinske in obrtniške zbornice, urbanističnih ustanov, Inštituta za arhitekturo, železnice, Turistične zveze in drugih ustanov. Predsednik odbora je Leopold Krese, predsednik Gospodarskega sveta v Ljubljani. Velesjem bo v novih prostorih verjetno konec pomladi prihodnjega leta. To bo pregled gospodarskega razvoja Slovenije ter bo hkrati imel tudi mednarodni značaj, ker bodo na njem sodelovale tudi sosednje države.

Ali ste že nezgodno zavarovani?

»DNEVNIK«

vas zavaruje za primer invalidnosti za 60.000 din, za primer smrti za 30.000 din

Zavarovani so vsi naročniki »DNEVNIKA«, ki imajo plačano naročnino do 15. za tekoči mesec.

Tudi novi naročniki so deležni te ugodnosti, vendar le pod pogojem, da pri naročilu lista vplačajo dvomesečno naročnino v znesku 280 dinarjev.

Naročniki »DNEVNIKA« bodo udeleženi tudi pri NAGRADNEM ZREBANJU, seveda pod istimi pogoji kot za nezgodno zavarovanje.

Pripravili smo 10 dobitkov skupni vrednosti 250.000 dinarjev. Prvi dobiček je moderna spalnica, vredna 115.000 dinarjev. Poleg tega so za naročnike pripravljene še naslednji dobitki:

2. kuhinjska oprema
3. moško kolo
4. blago za moško obleko (angleško)
5. kauč
6. železen štedilnik
7. električni rešo
8. dve odeji
9. par gojzeric
10. kovček

Pohitite z naročilom!

Naročila sprejema podružnica Dnevnika v Novem mestu, Glavni trg, in Uprava v Ljubljani, Kardeljeva 5

Mladi učitelji — pozdravljeni v Beli krajini!

S pričetkom tekočega šolskega leta je tudi v Belo krajino prišlo nekaj mladih učiteljev in učiteljic — začetnikov, ki so se polni optimizma in poštvalnosti posvetili lepemu poklicu ljudskih prosvetiteljev. Bela krajina je sprejela mlade učitelje z odprtimi rokami, saj je zadnja leta po vojni nekoliko občutno primanjkovalo učiteljskega kadra. Naloga občinskih ljudskih odborov in rodiljskih svetov je, da tem mladim ljudem nudijo vso potrebno pomoč pri oskrbi s stanovanjem in prehrano, da se bodo mladi prosvetni delavci lahko popolnoma posvetili svojem vzvišenemu poklicu. V povojnih letih je Bela krajina v kulturno-prosvetnem ozirju zelo napredovala, belokranjsko ljudstvo pa zna ceniti skrb naše ljudske oblasti za napredek mladine. Mlade učitelje začetnike čaka hvaležno delo, da bodo tudi oni prispevali k temu napredku.

LOJZE ZUPANC

Zgodovinsko ozadje belokranjske pripovedke

(Nadaljevanje iz konca.)

Zanimiva prames belokranjskih pripovedk je tudi ozek stik v pripovedki nastopajočih junakov z naravo. Mladost ne pozna strahu! Mladost v belokranjski pripovedki je vselej zmogovita, tudi takrat, kadar se spoprime z bajeslovnimi bitji: vragi, velikani, vilami in vilici (vilenjaki), škrti, hudobnimi graščaki (ki so pogosto spreminjeni v vrage) itd. Odnosnost med duševnostjo in zunanjim svetom je v vseh belokranjskih pripovedkah lepo izražena. Novo, razkošno življenje, oplojeno z delom za pravično stvar vriska iz pripovedk, v katerih nastopajo mladi in za pravico ter resnico se boreči pastirji, šivavci, čevljarji, osebniki, drvarji in brodarji. Veselo razpoloženje diha v epilogih pripovedk, kjer pravica končno zmaga nad krivico. Lahko rečemo, da spadajo tiste belokranjske pripovedke, v katerih nastopajo poleg bajeslovnih bitij tudi najrevnejši zastopniki belokranjskega ljudstva, med najlepše, najduhovitejše in najgloblje po svoji vsebini, ki je vselej odmev zgodovinskega dogajanja neke dobe.

Mnogoštevilne in močno razširjene so belokranjske pripovedke o vinu in vinski trti. Bela krajina je deželica vinar. Belokranjec ljubi družbo, da se v njej razvedri in otrese vsakdanjih skrbi. A kako naj si misli družbo brez vina! Mojrstvo izvedena simbolika tovrstnih pripovedk je lepa in v večini primerov, kolikor sem jih doslej zasledil pri paberkanju za belokranjskimi pripovedkami, tudi pesniška.

Se nekaj besed o belokranjskih legendah. Ne smemo jih prezreti, saj so na epskem področju pravi biseri belokranjskega narodnega pripovedništva. Po večini niso prepregnene z nobeno dogmatiko, četudi tovrstne pripovedke rade prehajajo v legendaren ton. V njih je abstraktna ideja prenesena v konkretnost, a nastopajoči osebi sta skoraj vedno Kristus in sveti Peter, obe pojmovani docela človeško, saj je n. pr. sveti Peter v belokranjskih pripovedkah skoraj vselej obremenjen s čisto človeškimi slabostmi: rad laže in Kristusa tudi goljufa. Tako je znal belokranjski človek v pripovedki na šaljiv način pojasniti, zakaj je sveti Peter brez klobuka, zakaj ima popotno palico in zakaj je plešast... V pripovedkah »Od kdaj ima sveti Peter plešo na glavi«, »Od kdaj ima sveti Peter popotno palico«, »Od kdaj so bolhe na svetnu«, »Kako je bila ustvarjena kukavica«, »Česar sebi ne privoščiš, drugemu ne dajaj!« in »Od kdaj so tatovi na svetnu« (ki so zapisane v moji knjigi »Velikan Nenasit«), je izražen ves bogati humor, ki je lasten duši preprostega Belokranjca, kadar je v elementu svojega trdega dela — v vinogradu ali v zidnici.

Kar se tiče oblike belokranjskih pripovedk, je zanimivo, da se za eno in isto pripovedko nahajajo v raznih predelih Bele krajine razne različice. Prav pri vseh variantah pa je zaslediti v pripovedkah pristno življenje belokranjskega človeka v preteklosti: življenje, ki je našlo svojo bogato vsebino v trdem delu za obstoj našega malega človeka na skopo rodni zemlji. Navade, običaji, šege, rečenice, pregovori in reki, prečiščeno besedno iverje in bogata frazeologija, vse to je natrpano v pripovedkah, ki so izraz bogatega duševnega življenja sicer primitivnega belokranjskega ljudstva, a v svojih dejanjih do skrajnosti poštenega in narodno zavednega, ki je bilo s tisočermi srečnimi nitmi privezano na rodno gredo in je takšno skozi stoletja stalo na mrtvi straži za čistočo tistega slovenskega izrazoslovja, ki je na skrajnem južnem obrobku slovenske zemlje še danes čisto in nepopačeno. V pripovedkah je belokranjsko ljudstvo ljubosumno čuvalo ne samo navade in običaje svojega rodu, ampak očuvalo slovenskemu knjižnemu jeziku tudi besedišče, ki napravljaja naš materni jezik plastičen, pojoč in uporaben za pestro lirčno, epsko in pripovedniško zvrst. Staro besedišče, ki ga je papirnati knjižni jezik vse od Koseskega dalje odrinil v po-

zabo, so pripovedke znova oživele in mu dale veljavo in pomen, ki je v živem narodnem jeziku znova vzcvetel, da je knjižni jezik Levstika, Cankarja in Zupančiča lep ter plastičen prav zaradi tega, ker je staro besedišče oplojilo izrazoslovje sodobnega knjižnega jezika.

Pomudimo se pri nekaterih primerih, za katere nikakor ne moremo trditi, da so v rabi zgolj kot lokalizmi:

Samina, glistnice, zglatnik, sklednik, žličnik, oder (postelja), kopinka (robida), grocelj (belo proso), skopnjak (snop), skopnjakov ritnik, otep (omlačen snop), žito pljenja, proso se mane, manejo ga menci ali menčevke, kopača (rovnicca), kupljenik (mernik), blago (živina), nastil, kamba, pašinec, govodač, kravajček, kreblija, istike, izmetčač, žbanjka, prosca (snubač), pir (svatba), nakolenče, vrtanj, vigrud, vuzem, muljišče, zlog (skladanica), bujati (bujno rasti), čreplje, čeplice (črepinje), izjedljivec (izbirnež), sombič (podboj), banavz (mojster skaza), bavkati (lisjak bavlka), besnjak (jezljiv človek), betičen (svojejav), bingola (visok človek), bodilj (pljučnica), buliti (mukati), burk-ljast (neroden), deber (soteska), dobrnič (dober človek), drežnjak (siten človek), imenjak, izrod, izrodek, kalnica (poleno), ličiti (lepotičiti), locanja, loc-njevka, mlamol (prepad), mokrc (de-željni veter), muželjni (rezanci), počepa-ča (nočna posoda), odhodnja (slovo), odvrdlec (kar se zavzre), oglav (urbas — vrhnji del čevlja), pirav (trohlijav), pitoven (rejen), polnik (korec), poprh (nova plast snega), prekast (škilast), procanja (košek), punica (tašča), rajda (ovinek), rdeselj (ajda gre v rdeselji), rovača (kramp), silak (močan človek), sprevod (pogreb), ščerleti (ptice ščerle), šlabeder (ponošen čevlj), švilgel (dolg, suh človek), otodi (pravkar), užgec (pokvarjeno vino), varuška (pestunja), v-havec (omahljiv človek), vigenj (kovaško ognjišče), zmenč (bastard), capariti (capljati), draga (dolina), fatljati (nemumno govoriti), furla (klepetulja), jahanec (jezdni konj), klapa (svinja), kmriri (torba), krpeli (cunje), malenica, mator (star), odhlemati, ostrog (taborišče), ovudaj (mimo), praščiti (planiti), sničav (radoveden), skvoznja (luknja), šivavec (krojač), veličav (bahati), palika (prah v mlinu), baglati (beračiti), blunkniti (kamen v vodo!), besedun (govornik), celec (nepregazen sneg), izmračenka (omlačen žito), jagriš (nezrela grozdje), ljudina (velikan) itd., itd. — vse polno besed, katerim se pozna, da so usedlina govora, ki ga je naše ljudstvo uporabljalo pred stoletji, a so danes v svojem bistvu elementi belokranjskega pogovornega jezika. Zupančičev jezik pa je menda samo zato tako lep in plastičen, ker operira s temi besedami.

Belokranjska narodna pripovedka je torej vzklija iz duše zdravega človeka, ki je bil vedno zelo blizu zemlje. Zdravega Belokranjca veže z narodno pripovedko soročilo krvi, duha in besede, zavest skupnega dela in hrepenja po sreči. Podlago za tovrstno narodno pripovedko vidim v skoraj boleštni povezanosti ljudstva z rodno gredo. Najkrajnji sad razumnosti belokranjskega človeka je izražen v narodni pripovedki prav zaradi tega, ker Belokranjec rad govori in v svojem, pogosto zakrkljivem, pripovedovanju izraža fino ostrino svojega duha.

Popularizirati belokranjsko narodno pripovedko v službi za prečiščenje na-

šega knjižnega jezika, žrtvovati tovrstno tvornost, ki naj bi ne poznala zaprek, in prečistiti goščavo slovenskega jezika po naših solah in uradih, študirati besedišče belokranjske pripovedke in tako oplojen trebiti, urejevati in izpopolnjevati našo izrazno moč, se pravi služiti rasti slovenskega jezika v najplemenitejšem pomenu te besede. Naloga našega izobraženstva, ki ga je življenjska pot zanesla v Belo krajino, in našega dijaštva, ki naj kulturno raste ob narodni pripovedki tako, kakor so rasli naši knjižni-pripovedniki, pa je, da povsod, kjerkoli se nudi prilika za tovrstno udejstvovanje, proučuje narodne pripovedke, se uči pri njih lepega izražanja, jih popularizira v mladinskih listih, časopisih in povsod, kjerkoli se poraja želja: z novimi besedami obogatiti jezik, ki bo ostal živ vse do tlej, dokler bo v naši duševnosti gorela misel po izpopolnitvi in kulturni rasti.

Posvet prosvetnih delavcev dobrepoljske doline

V četrtek 9. oktobra je bil v Vidmu posvet prosvetnih delavcev dobrepoljske doline, katerega sta se udeležila dva člana OK KPS Kočevje in sekretar občinskega komiteja KPS Dobrepolje. Na posvetu so predvsem obravnavali izvenšolsko delo prosvetnih delavcev s posebnim poudarkom na jenski in zimski čas in z nastopom nove sezone v delu kulturno umetniških društev. Ugotovili so, da se ni doslej najbolje razvijalo kulturno prosvetno delo v dobrepoljski dolini, deloma zaradi objektivnih težav, a v glavnem zaradi subjektivnih slabosti. Zadnji čas je potekalo kulturno prosvetno delo precej nesistematično in »divje«. Posamezne skupine so životarile in delovale kakor so vedele in znale. Čeprav je med tamkajšnjim pre-

Razširjen načrt izobraževalnega dela novomeške Ljudske univerze

Tretja jesen teče, odkar vabijo lepaki Ljudske univerze Novomeščane k rednim tedenskim predavanjem in jezikovnim tečajem. Tudi drugo, v preteklem tednu zaključeno sezono svojega dela, je delovni odbor Ljudske univerze z ljubljenimi in ljubljenicami v redni sezoni je priredil v letu 1951/52 26 predavanj — od teh dve z literarno, eno z glasbeno, šest z geografsko, sedem s politično-ekonomsko, tri z zdravstveno, tri s telesnizogojno, dve s tehnično, eno s splošno-izobraževalno in eno z gospodarsko vsebino — v avgustu in septembru, pred proslavami 10. obletnice prvih slovenskih brigad pa še štiri predavanja o prvih partijskih akcijah, o Gubčevih brigadah, o sovražnikih NOB in o razvoju ljudske oblasti. Ljudska univerza je poleg predavanj priredila tudi tečaj za angleški jezik, dva tečaja za nemščino in angleški tečaj za dijak. Predavanja je poslušalo letos 4414 obiskovalcev, od tega 2477 odraslih in 1937 dijakov novomeških srednjih šol.

V letu 1951/52 je bilo od 30 predavateljev 21 domačinov, v 9 primerih pa so predavali politični delavci in intelektualci iz Ljubljane. Vsa predavanja niso bila vedno na višini, večina pa je bila prave kvalitete. Program je bil pester; željo po večjem številu zdravstvenih in vedno pedagoških predavanj bo upošteval odbor Ljudske univerze v novi sezoni. Ne bilo bi tudi slabo, povabiti na večerje Ljudske univerze v letu 1952/53 več političnih komentatorjev in prirediteljev nekaj predavanj z ideološkimi temami. Načrt odbora, da bo priredil letos predavanja v zaključnih ciklih (n. pr. zdravstvena, pedagoška in pod.), je treba samo pozdraviti.

Da bi predavanja kar najbolj približali delovnim kolektivom — saj moramo tudi za preteklo sezono znova ugotoviti, da je bilo v vrstah obiskovalcev Ljudske univerze premalo delavcev — bo odbor poskrbel letos za predavanja in tovarnah in večjih podjetjih. Neke vrste podružnice Ljudske univerze bo treba takoj ustanoviti v Briljnu, ki postaja delavsko predmestje. Pomoč mestne Ljudske univerze briljnski »Svobodi« pri organiziranju stalnih predavanj lahko temelji na dosedanjih dobrih izkušnjah tega dela v mestu. Odbor, ki je razširjen letos s člani sindikata prosvetnih delavcev, s član Zdravstvenega društva, podružnice Društva pravnikov in združenja v zvezi s trdnice povezan z Okrajnim odborom Ljudske prosvete, Marsikakšno predavanje, ki uspe v mestu, bo prav gotovo privabilo lepo število poslušalcev tudi v Sentjerneju, Dol, Toplicah, Mokronogu, Žužemberku, Trebnjem in še kje, kjer bodo Ljudske univerze ali pa izobraževalni tečajji in zimske knjižske šole v zvezi s predavatelji. Prosvetni, politični in ostali javni delavci v Novem mestu so znova objubili vsa pomoč pri ljudsko-izobraževalnem delu.

O vsem tem je razpravljaj posvet, ki ga je pretekli teden sklical dosedajni odbor Ljudske univerze v Novem mestu. Sprejeti načrt dela obeta, da bo letos novomeška Ljudska univerza dosegla še več kakor je že doslej.

bivalstvom, a zlasti med mladino veliko zanimanje za udejstvovanje na kulturno prosvetnem polju, predvsem na področju dramske dejavnosti, ima tamkajšnje KUD komaj 56 članov. To ozkost je treba čimprej odpraviti in včlaniti v KUD vse tiste interese, ki imajo pogoje in voljo za sodelovanje; koristno pa bi bilo KUD razširiti tudi na okoliške vasi Vidma. Le v Strugah, ki so precej oddaljene od centra, nameravajo ustanoviti samostojno kulturno umetniško društvo.

V tej zvezi so razpravljali tudi o ustanovitvi fizikurnega društva »Partizan«. Kulturno-prosvetni delavci so izrazili željo, da bi bilo najbolj pametno vključiti se z dramsko sekcijo in kulturnimi skupinami v novo ustanovljeno društvo »Partizan«, za kar imajo najlepše pogoje.

Lani je KUD imelo le štiri prireditve, poleg tega pa so člani KUD sodelovali na večih proslavah. Imeli so tudi česta gostovanja sosednjih kulturno-umetniških društev in skupin. Sestanek, ki je dal kratek pregled dosedanjega dela in več pobud za bodoče delo, je vsekakor pomemben za organizacijo in razvoj kulturnega življenja v dobrepoljski dolini, zlasti še, ker je kazal voljo in pripravljenost delavcev za aktivno sodelovanje. To pa bo hkrati odvrnilo mnoge ljudi od slabega okolja, posebno pa še mladino, ki se sedaj čestokrat zateka v gostinske lokale in slabo družbo. Delavci in delovni kmetje z zanimanjem pričakujejo, kdaj se bo društvo razgibalo in želijo, da bi se društvo pomnožilo z novimi člani.

Iz diskusije na posvetu ter razgovorov z ljudmi v tem kraju je razvidno, da občutno manjka kulturno-prosvetnega življenja in razvedrila. Ugotovili so, da mladinski pevski zbor dobro

deluje, toda slabo je, da so opustili mešani pevski zbor, za katerega je precejšnje število interesentov. Upoštevanje vse možnosti za uspešno delovanje tega zbora so sklenili, da se zbor znova organizira, za njegovo vodstvo pa se je obvezal tamkajšnji učitelj tovariš Valjevec. Graje vredno pa je pasivno zadrževanje gasilske godbe, ki jo imajo v dobrepoljski dolini. Vzroki njene pasivnosti so predvsem v nevpodobi, klerikalnem in starokopitnem vodstvu. Človek se vprašuje, čemu napredni in delovni ljudje dobrepoljske doline in tudi napredni člani gasilskega društva dopuščajo, da je njihova godba nema? Ali ne bi mogli tudi množične organizacije vplivati na to, da godba spet zaživi ter služi svojemu namenu?

Med drugim se je razpravljalo na konferenci tudi o pomoči prosvetnih delavcev občinskim in vaškim odborom OF v političnem, prosvetnem, pa tudi strokovno-vzgojnem delu, ki ga frontne organizacije in obliki predavanj ljudskih univerz, organizacije študijskih krožkov, seminarjev in diskusij ter strokovnih in praktičnih tečajev pripravljajo za jesenski in zimski čas. Predlagali so, da bi se v te namene sklicala posebna razširjena seja občinskega odbora OF, ki bi na podlagi praktičnih potreb in načelne linije Partije ter Osvobodilne fronte izdelal potrebni program ter poiskal najbolj primerne oblike ter ustrezno vsebino za splošno vzgojno delo. Prispevek k diskusiji je dala tudi predsednica Sveta za prosveto OLO Kočevje tov. Debeljakova, ki je pozvala vse prosvetne delavce na požrtvovalno in aktivno delo na vasi, ker le tako bodo pravilno izpolnjevali svoje dolžnosti do naših delovnih ljudi in s svojim delom dokazali, da so v službi naroda in aktivni borci za napredek.

Spet sem pozabil

poslati zaostanek naročnine za Dolenjski list! Se neocaj bom izpolnil položnico, sicer ne bom nezdgodno zavarovan, prav lahko pa mi uide tudi katera izmed lepih nagrad noveletnega nagradnega žrebanja!

Morda jih še niste brali...

Znani komediograf Bernard Shaw je nekoč dobil od neke svoje skrite oboževalke naslednje pisemce: »Gospod, vi ste najinteligentnejši možki na svetu in jaz najlepša ženska. Sin, ki bi se nama rodil, bi bil vzor popolnosti.« Shaw ji je odpisal: »Kaj pa, če bi podedoval lepoto po meni in inteligenco po vas?«

Ko je Mark Twain, eden najrazvitejših ameriških humorističnih

piscev izstopil iz cerkve, je to povzročilo veliko senzacijo. Kmalu po izstopu je Twain srečal v družbi neki škof, ki je bil znan kot dober govornik. Škof je seveda izrazil priliko in začel pisatelju pripovedovati o lepotah raja v kar najbolj pestrih in lepih barvah. Prikazal mu je nebesa kot najlepši kraj, kakršnega na zemlji sploh ni. Twain ga je potrpežljivo poslušal, nato pa mu je rekel:

»Oprostite, povejte mi potemtakem, zakaj ste pa letos pozimi zaradi pljučnice klicali okrog sebe cel zbor zdravnikov, če je v rajju res tako lepo?«

Profesorsko društvo v Novem mestu je polagalo obračun

Med prvimi društvi, vključenimi v OSS Novo mesto, je Društvo profesorjev v Novem mestu imelo pretekli petek letni občni zbor, ki je bil v posvetovalni avnomeški gimnaziji ob prav številni udeležbi profesorjev ter učiteljev srednjih šol Novega mesta. Po otvoritvenih formalnostih sta podala izbrano poročilo o delu društva v preteklem šolskem letu predsednica prof. Vlada Jankovič in tajnik prof. Benčič. Delo je bilo prav uspešno tako pri pomoči v šoli in še posebej izven šole, posebno na kulturno-prosvetnem področju. Manj je bilo društvo aktivno pri študiju in pomoči pionirski organizaciji. Bilo pa je budno in je izključilo iz svojih vrst prof. Černeta, ki je s svojo vzgojo med mladino širil današnji stvarnostni nasprotne misli. V diskusiji, ki pa se je precej slabo razvijala, so člani v glavnem svetovili odobro, v čem in kako naj popravimo letošnje napake. Sprejeti so vrsto sklepov: pomoč Ljudski univerzi, pomoč mladinski in pionirski organizaciji, sodelovanje v Dolenjskem listu s pedagoškimi člani, prirejanje vzgojnih predavanj, pomoč pri Društvu prijateljev mladine, študiju, pomoč mlajšemu članstvu pri strokovnem delu, sodelovanje pri predmetnih krožkih in pomoči tovarštem na podzvezskih gimnazijah. Sekretarka Zdrženja profesorjev Slovenije iz Ljubljane prof. Vedernjak Marija je nakazala vrsto nalog za vzgojo mladega rodu, predvsem pa je govorila o uvedbi novega predmeta moralka in o pomoči z nasveti oblasti pri izvedbi ostalih nalog prosvetnega delavca v šoli in izven nje. Sprejeti je bil tudi sklep, da se bo članstvo odlojaj bolj vključilo v delo torenskih množičnih organizacij in dalo svoj doprinos pri vzgoji prebivalstva Novega mesta. Članstvo je nato sprejelo kandidata lista novega odbora, ki je bil v celoti izvoljen z večino glasov. Predsednica društva je spet prof. Vlada Jankovič, tajnik pa prof. Tine Robida. Društvo želimo v novem šolskem letu čim več uspeha pri vzgoji našega mladega rodu, ki mu je zaspan.

Drobtine iz dolenske popotne malhe

»Sedem vlaških let te nisem videl! me je v terek popoldne lopolil z dlanjo po hrbtu stari Flere in mi zažgal z gorjaco na novomeškem glavnem trgu, ker sem tako utihnil.«

»So te v keho strpali kali, da se ni več ne oglašil? je baral možakar in se zanimal, kaj vse sem počel od zadnjih objub, da se mu kmalu spet oglašim.«

Nikamor me niso strpali (— zepavi mi to marsikdo želi, novomeški žejni Korl pa se po oštarijah hvali, da mi je napovedal smrtno sovražstvo in mi zato neprosto voljni polet v Krko obeta!) — le divje prašiče sem lovil! Toliko v opravilno Pletetu in vam, ki ste me morda pogrešali! V Beli krajini in po lepi dolenski zemlji sem v resnici divje prašiče hajkal! Pa ni bilo tako, kot ste zadnjič v Dolenjskem listu sliko gledali: bežali so prašiči in ne mi, loviti! Samo škoda, da nismo imeli s seboj kanonov — krogle se ščeticev niso nič kaj prijemale... Ne vem, kje bi začel tokrat, tako je malha natrpana z najrazličnejšo robo. Ze od polteta sem dolježen Sentpetračnom ozir. po novem hratem na OTOČU marsikakšno zanimivost! Tiste tri bračice, ki umazana in nepodpisana pisma in dopisnice plašijo, vabim, da pridejo k meni v mesto po zasluženjo plačilo! Ljudi si upajo blatiiti, podpisati seveda ne! Pa so zdaj na sodnjaj precej ostrji za take reči! Kleveta stane — zapor ali pare, kolikor si pač zaslužiš! Tudi z mojo podružnico, malho-malhično popotno iz podganjih koč, nekaj spet ni v redu! Da so štirje pari pobegnili čez mejo, tako se je razvedelo po šentpetrski fari — pa ni seveda nič res. Malhica, s takimi vestmi mi ne draži več bralcev! Zašli te bodo v torbo, da ne boš videla iz nje!

V DOL, TOPLICAH sem se pred fresko v Invalidskem domu počisto zjokal. Slikarica je pozabila, da smo že davno opustili nakaznice in točke za tekstil, pa je vse figure tako sakramensko revno oblekla, kot da bi prosjakišli za blago. Vse hlaje je nožem ukrojila na mero 5/4, kakor jih nikjer več ne nosijo, razen v svetem pismu Pavlovi ribiči. Oh, ti bolna fantazija! Velika slika, velike oreh Rajji sem se spomnil na NOVO MESTO in na velik obisk treh umetniških razstav, pri katerih so znani meščani pokazali vso svojo visoko kulturnost — z bojkotom razstavljenih umetinal za lase pa bi potegnili tisto packo iz šestega razreda gimnazije, ki se je v muzeju v kajigo obiskov podpisala takole: »Gregor Tislaglavca! Ali ne veš, pobit, da te bo PAVLHA tožil! Gregor Tislaglavca je na službenem potovanju na splovu sredi oceana, ti, nesrečnik, pa si ga prestavil v Dolenjski muzej! Dohil boš evke, kakor tisti deset sedmošolcev, ki so se 20. oktobra na trdotni lestvici urezali, ker se je nekoma zamerila petkova številka Dolenjskih novice!«

Pustimo jezo in kuhanje žolca starini, pa si ogledaj kaj vselega! Od »Potnikovca« ogledala, z mušičmi kakci pomaleneva, vam danes ne bi pel slave, ker se mi je TREBNJE zamermilo. To, da kmetijska zadruga pošilja pisma po pošti trebanjski občini, ni prav tako nič zanimivega, saj je občina celih 10 metrov nad sedežem pošte — pa kdo za vrage vendar bi se trudil tako visoko? Od ŽALOSTNE GORE pri Mokronogu bi vam lahko zapel tisto narodno »Mlada je devojka išla na Goro žalostno, mlada se mamica vračala z Gore žalostno...« pa bom rajši povedal, kako so se Cirenčani prevrnili s koleškim in družino, ko jih je lukmatinja zagrabila pri Pijavici in rozmetala po njih. Kaj vse so na račun matere božje na žalostni gor izhujavali iz sebe, to rajši prihranimo za slovar povk.

Pozdravljena, Bela krajina! Napil sem se mladega vina in te prekoračil po dolgem in počez. Spet bom Tvoj gost, odkar je Mike utihnil. V CRNOMLJU sem hotel kajgati, pa so mi rekali: »Naka, zdaj homo mi, do štirih zjutraj, za denar — a ti hodi dalje!« Sel sem, pa soize za tistimi, ki bi morali hazard preganjati, nisem potokil! Vlak plisker pokrov najde, je rekla babica. Crnomljske tatiče zakonske de, ljubezat ozir, njihovi kodri so zdaj v veliki nevarnosti! Kar s škarjami jih bodo žene začele zalozavati in jim rezati frizurice. Obilo uspehov jim želim, pa veliko frizur na balini! Samo tiste, ki so včasih same lovile moške, naj nikar ne skabejo s škarjami okoli!

Tako zlepa se že dolgo nisem poceni napokel vsega kot na invalidski veselici v PREDGRADU. Dva dni je trajal! Od srca sem hvaležen organizatorjem za vse dobroto, pa tudi tisti, ki so jih bili deležni, jih ne bodo pozabili (dobrot in organizatorjev). Tu smo imeli

resnično tovaršstvo in »globoko demokratičnost! Kupil listek za vino in penenko, dobil oboje, vrzel listek stran, pa ga spet poberel na tleh in greš spet po tisto, česar si vampek najbolj želi... Če ti ostane steklenica vina, jo postavim, zakopljel kakor lisica zajčjo glavo in greš drugi dan spet ponjo... Za penenko so me vdrugo hoteli ostražiti, češ da je ni več, pa so jo imeli še pola škal! Finančni uspeh veselice! Na spražuje — celih 450 dinarjev čistega dohodka, ki ga bodo porabili v celoti za postavitev »pomenika padlim borcem poljanške doline! Pri približno 50 tisočakah prometa v enem dnevu je tudi to nadvse lep uspeh, če pomislimo še, koliko ljudi se je na račun te prireditve zastopal ali pa po »globoko« znanih cenah napuščalo in napapalco. Ja, to sem ti bil enil: če bodo še željokotji, Vehovarjev, Šterkov in drugi stritčeti organizirali in vodili veselico, pa Špearjev kume sekali peneko, me ne bo napajkalo! Priporočam se vam za vabilo!

»Strah ima velike oči! pravijo pri nas doma, mestni razglaševalec Ivan v METLIKI pa je dokazal, da to v celoti drži. Prvega tujega človeka, ki ga je na blatinbi, s kravjekom popisan mestnih ulicah videl, je javno proglasil za — Popotnega Janeza in z bobnom opozoril Metličane, naj pazijo na njegovo popotno torbo! Ti mrečna grda ti! Mene gre zametajati z ne vem kom! No, Ivane, običajem te v kratkem, morda še ta teden! Pa se bova takole med štirimi očmi pogovorila, kako in kaj! Ti boš žlampal tisto brozgo iz mestnega gostinskega podjetja (če je medtem je niso prodali?), jaz bom pa gorjansko studenčnico prinesel s seboj, ker Metlika baje poštene črtnice, kaj šele drugega vina, ne zmore! Cvičkanje in bobnanje, dvojna služba — boji, to mora biti naporna reč, kaj? Ali si se zato zmotil pri branju in ocenjevanju tujcev v Metliki? Pomota pa je človeška slabost in je iz strahu pred javno kritiko še toliko bolj razumljiva, ali ne, rdečelčni Ivani!«

V kmetijski zadrugi so ga tudi pihnil, ko so namenilo na razstavo. Vrčac poslali vrac v Zemanu. S tem so se mimogrede unaknili nagradam in odklivanju za kvaliteto vina. V zadnji so tiči, nočejo, da bi kdo spoznal metliško črtno, ker bi bil potem sami prikrajšani zanj! Tisto malenkostno tovaršstvo v Zemanu in nazaj bodo že nekako pokrili. V srce pa se mi smilijo metliški peki, ki nimajo mere za zemlje in jih zato ne morejo peči. Če bi bili v tako dobrih odnosih s Crnomlji, bi jim bilo priporočilo, da si izposodijo tam mero za preste... Podobni reveži so tudi mesarji. Manjkajo jim modri in mere za salame in druge submesnate izdelke. Ker pa bi »skoraj« izguba nastala v podjetju, so obrat rajši zaprli... In — niš, dovolj! Janez! Staveci bodo hudi podstitek gre v krajju! Pa drugič (le kmalu!) spet kaj. Bom, bom — objubljam!

Vas vse pozdravljaj! Vas Janez Popotal

Po Staltnovi cesti v Pragi se je sprehajal razburjen človek in godel polglasno predse v tlak:

»Umacanci, klečeplazci, breznakačniki, roparji, prodane duše, fuji! Podli umazanci, roparji, izdajalci, plačanci, fuji!« in tako naprej.

Kmalu sta ga aretirala dva agenta in mu dejala:

»Aretirani ste zaradi napada na naše državno vodstvo! Z nami!

»Kako, prosim, saj nisem nikogar imenoval, najmanj pa naše voditelje?« se je branil aretiranec.

»Res jih niste imenovali, sta delajala agenta, zato ste jih pa točno in jasno opisali!

20.000 DINARJEV

za slučaj invalidnosti vsled nezgode vam izplača uprava »Dolenjskega lista« — če ste reden naročnik našega tednika in imate v redu poravnano naročnino. Če bi nesrečen slučaj povzročil smrt kateregakoli rednega naročnika našega lista, izplačamo zakonitim dedičem takoj 10.000 din nezgodne zavarovalnine.

Povejte znancem, sosedom in prijateljem: Vsi naročniki »DOLENJSKEGA LISTA« so zavarovani s kolektivno zavarovalno polico pri Državnem zavarovalnem zavodu!

Ureje uredniški odbor — Odgovorni urednik Tone Gošnik — Tiska tiskarna Ljudske univerze v Ljubljani — Naslov uredništva in uprave: Novo mesto, Ljubljanska cesta 25 — Pošta predal 33 — Telefon uredništva in uprave 127 — Telefonski račun pri Narodni banki v Novem mestu števil 516 90332. Colnietna naročnina 100 din, polletna 200 din, ocolletna 400 din.